

Budget 2024

Plan 2025–2028 för kommunkoncernen
En budget för alla

Varbergsalliansen och Varbergspartiet

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:

1. fastställa skattesatsen för år 2024 till 20,33 procent.
2. fastställa finansiella mål för kommunkoncernen:
 1. Årets resultat för kommunkoncernen ska, efter finansiella poster, som ett genomsnitt uppgå till minst 265 mnkr per år för perioden 2020-2028.
 2. Soliditeten för kommunkoncernen (exklusive pensionsåtagande i ansvarsförbindelse och skuld avseende finansiell leasing) ska vid planperiodens slut uppgå till minst 30 procent.
3. fastställa finansiella mål för kommunen:
 1. Årets resultat för kommunen ska som ett genomsnitt uppgå till minst 200 mnkr per år för perioden 2020-2028.
 2. Årets strukturella resultat ska för varje enskilt år, undantaget år 2024, uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.
 3. Soliditeten för kommunen (exkl. pensionsåtagande i ansvarsförbindelse, skuld avseende finansiell leasing samt skulder avseende kommunala bolag) ska vid planperiodens slut uppgå till minst 50 procent.
4. i övrigt godkänna budget 2024 och plan 2025–2028.
5. bemyndiga kommunstyrelsen att besluta om användning av kommunstyrelsens ofördelade medel.
6. kommunkoncernens totala låneram för 2024 får vara högst 9 300 mnkr, inklusive lånen i Varbergs Stadshus AB.
7. omsätta och ta upp nya lån under budgetåret 2024:
 1. kommunstyrelsen under år 2024 har rätt att nyupplåna, det vill säga öka kommunkoncernens skulder under år 2024, med totalt 2 300 mnkr. Delegat medges teckna dessa lån.
 2. kommunstyrelsen har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under 2024. Delegat medges teckna dessa lån.

Innehållsförteckning

Förslag till beslut	2
Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:	2
Varbergsalliansens och Varbergspartiets kommentarer till Budget 2024 och Plan 2025–2028	4
En budget för alla	4
Inledning	7
Budgetprocessen	7
Nämndernas och bolagens förutsättningar	7
Mål och inriktning 2024-2027	8
Planeringsförutsättningar för Budget 2024 och Plan 2025-2028	9
God ekonomisk hushållning	9
Finansiella mål	10
Den samhällsekonomiska utvecklingen	10
Pensionskostnader	11
Höstens budgetproposition	12
Skatter och generella statsbidrag	12
Kommunal utjämning	13
Nämndernas driftsbudget	15
Förutsättningar för driftsbudget 2024-2028	15
Omställning och anpassning av verksamheten	16
Driftsbudget 2024-2028	18
Förändring av nämndernas ramar 2023-2024	19
Prioriteringar och uppdrag	19
Politiska prioriteringar 2024-2028	20
Finansiell analys	29
Resultat	29
Kapacitet	33
Risk	34
Kontroll	36
Resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys	37
Investeringar	42
Sammanfattande beskrivning	42
Investeringsplan per nämnd	45
Kommentarer till nämndernas investeringsplan	51
Investeringsplan per bolag	65
Exploateringar	67
Sammanfattande beskrivning	67
Exploateringsbudget 2024-2028	67

Varbergsalliansens och Varbergspartiets kommentarer till Budget 2024 och Plan 2025–2028

En budget för alla

Det är med glädje som Varbergsalliansen och Varbergspartiet presenterar budgeten för 2024 och plan 2025–2028. Det är en budget som bygger på vår vision: Varberg - västkustens kreativa mittpunkt. Genom nytänkande, framåtanda, kunskap och mod ska vi förenkla människors vardag och inspirera dem att uppnå sina drömmar. Vi ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov socialt, ekonomiskt och ekologiskt. Vi ska ha ett öppet klimat och ett inkluderande förhållningssätt som kännetecknas av mångfald, inflytande och omtanke.

Vi vill fortsatt vara en attraktiv, hållbar och trygg plats att leva, arbeta och växa på. ”En budget för alla” sätter människan i centrum och investerar i vår framtid. Varberg är en attraktiv kommun att flytta till - vi har vuxit under många år och till årsskiftet räknar vi med att vara 68 500 invånare. Självklart är det positivt att växa men det ställer också stora krav, inte minst på omfattande investeringar. I vår budget planerar vi att under de kommande fyra åren investera 3,2 miljarder kronor, det vill säga 800 miljoner per år för att därefter ligga på den mer uthålliga nivån 600 miljoner kronor per år. Investeringarna är främst inom områdena förskola, skola och omsorg men också inom infrastruktur och underhåll av våra redan befintliga fastigheter.

Vi lever i en tid av snabba förändringar och stora utmaningar. Pandemin och krig i vårt närområde har påverkat oss på olika sätt och lågkonjunktur, hög inflation, höjda räntor har krävt sina anpassningar. Vi har visat att vi är flexibla och kan ställa om, tänka nytt och använda ny teknik. På grund av demografin, med allt fler unga och äldre personer och förhållandevis färre i arbetsför ålder, kommer vi att fortsatt behöva vara öppna för nya sätt att arbeta på.

Vår personal är vår viktigaste resurs. Vi är och ska vara en attraktiv arbetsgivare. Vi tillför Socialnämnden 30 miljoner kronor för bättre arbetsmiljö, stärkt ledarskap och dialog samt säkerställer hög kvalitet. Vi ger också Servicenämnden i uppdrag att bygga ut laddstolpar åt vår personal vilket är god personalpolitik och driver klimatomställningen framåt.

Vi har lagt fram en budget som satsar på det som är viktigt för kommunen: välfärden, tryggheten, demokratin, klimatet och ett gott näringslivsklimat. Sammanlagt höjer vi våra verksamheters kostnadsramar från 4,14 miljarder 2023 till 4,45 miljarder 2024. I våra prioriteringar satsar vi på välfärden för att stärka

kvaliteten, tillgängligheten och personalens arbetsvillkor inom skola, vård och omsorg. För detta tillskjuter vi sammanlagt 43 miljoner kronor.

I vårt grunduppdrag satsar vi på tryggheten genom att förebygga brott, bygga trygga miljöer, skapa fler mötesplatser och stödja civilsamhället. Att förhindra utanförskap är en nyckelprioritering för oss. Det enskilt viktigaste för att förhindra utanförskap är en lyckad skolgång som leder till ett jobb och egen försörjning. Vi värdesätter en kunskapsskola för att alla ska nå sina drömmar och därför tillför vi förskole- och grundskolenämnden 11 miljoner kronor. En viktig satsning är ökad läs- och skrivförmåga genom fler fysiska läroböcker i våra skolor och utredning av skärmanvändning. Vi anpassar skolmältiden utifrån elevernas önskemål med målet att fler ska äta sig mätta och orka med studierna. Dessutom inför vi nu spetsutbildning för de elever som är i behov av det.

Vi satsar sammanlagt åtta miljoner på ”integrationsstärkande åtgärder” - introduktionsjobb och möjliggör för Fontänhus att etablera sig i Varberg.

Därutöver förblir vissa taxor och bidrag inom Socialnämndens och Kultur- och fritidsnämndens områden oförändrade och dessutom stärker vi habiliteringsersättningen.

Vi satsar på klimatet genom att minska vårt klimatavtryck och öka vår klimatanpassning. Bland annat genom en massahanteringsstation som kan främja cirkuläritet och återbruk samt minska uttaget av naturresurser. Den fossila kärnkraften är viktig för miljön och Vattenfall har vidtagit olika åtgärder för att undersöka möjligheterna för nya reaktorer på Ringhals. För att säkerställa resurser för kommunens pågående och fortsatta planarbete har vi avsatt 0,5 mnkr i budgeten. Vi investerar också i ett grönare Varberg genom satsning på fler träd och ökad krontäckning, en viktig klimatanpassning och en investering i varbergarnas välmående.

För oss är landsbygdsfrågorna viktiga och vi tillför resurser som möjliggör för fler att bygga på landsbygden genom att till exempel planera för fler kommunala villatomter. Under planperioden planerar vi för flera cykelbanor på landsbygden som säkerställer arbetspendling och säkra skolvägar. Vi lägger också ett uppdrag om att utreda hur Skällingsjön kan tillgänglighetsanpassas med ramp eller lift.

Vi satsar på demokratin genom att öka medborgarnas inflytande, dialog och delaktighet i kommunens beslut och verksamheter genom att lägga ett uppdrag om inrättande av ett dialogcenter.

Vi satsar på utveckling genom att främja näringslivet, infrastrukturen, digitaliseringen, kulturen, integrationen och givetvis för att främja ett starkt bostadsbyggande.

För att få ytterligare kraft i dessa viktiga frågor gör vi diverse satsningar hos byggnadsnämnden för snabbare och effektivare hantering.

Vi är medvetna om att vi inte kan göra allt på en gång eller ensamma. Vi måste prioritera det som är mest angeläget och effektivt. Vi måste också samverka med andra aktörer som regionen, staten, EU, civilsamhället, akademien, föreningslivet och förstås det så viktiga näringslivet. Det finns många exempel på gott samarbete som vi vill fortsätta att utveckla – bland annat inom stora tunga infrastrukturprojekt såsom tunnelbygget, hamnflytten, ny tågstation i Väröbacka, cykelbanor med mera. Samtliga dessa satsningar är viktiga för tryggheten och den sociala hållbarheten.

Dessa satsningar är dessutom väldigt viktiga för våra kommuninvånare och ger förutsättningar för ett blomstrande näringsliv.

Vi måste också vara ansvarsfulla och bedriva en god ekonomisk hushållning som ger oss utrymme för oförutsedda händelser och långsiktiga investeringar. Genom ”en budget för alla” lever vi upp till våra finansiella mål över planperioden, förutom det strukturella resultatet för 2024, utan att behöva höja skatten. En oförändrad skattesats, 20,33 procent, är viktigt för oss. Vi vill inte belasta våra kommuninvånare mer än vad som behövs för att leverera god samhällsservice. En höjd skatt slår alltid hårdast mot dem med minst marginaler.

Vi är övertygade om att vår budget är en bra grund för att fortsätta utveckla Varberg. Vi har en fantastisk potential med våra medarbetare, medborgare och näringsliv som har så mycket kunskap, erfarenhet, engagemang och idéer. Vi vill fortsätta arbeta för att göra vår kommun till en plats där vi alla kan trivas, växa och vara stolta över. Låt oss göra detta tillsammans!

Ann-Charlotte Stenkil (M)
Andreas Havasi (SD)
Tobias Carlsson (L)
Morgan Börjesson (KD)
Mikael Bonde (VP)

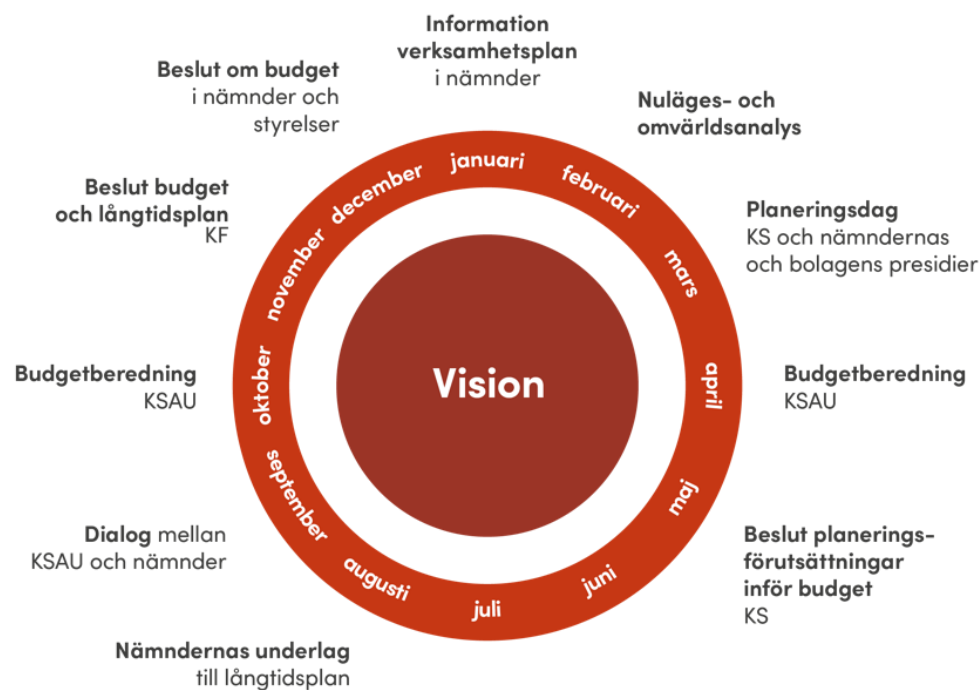
Inledning

Budgetprocessen

Årshjulet illustrerar kommunens samlade budgetprocess. Genom att arbeta i enlighet med processen gynnas ett långsiktigt förhållningssätt och möjligheterna till en god ekonomisk hushållning där såväl verksamhetsmål som finansiella mål uppnås.

Om planeringsförutsättningarna anger förutsättningarna för första året i planperioden så har höstens budgetarbete ett mer långsiktigt perspektiv och fokuserar på den därefter kommande fyraårsperioden. Arbetet resulterar i en budget för kommunkoncernen som beslutas av fullmäktige i november.

Arbetet med budgetprocessen beskrivs steg för steg på varberg.se/budget där det löpande publiceras underlag som har med budgeten att göra, exempelvis årets planeringsförutsättningar.

Nämndernas och bolagens förutsättningar

I Varbergs kommun finns politiskt styrda nämnder samt hel- och delägda bolag som har ansvar för olika verksamhetsområden. Till varje nämnd och bolag finns en förvaltning eller organisation och tillsammans ansvarar alla nämnder och bolag för den samhällsservice som kommunen tillhandahåller sina invånare, företagare och besökare. På varberg.se/budget finns samtliga nämnders samt bolagen i Varbergs stadshuskoncerns *Underlag till Budget 2024 och plan 2025-2028* som lämnades in i augusti 2023. Där ges en sammanfattande bild per nämnd och bolag av ansvarsområden, uppdrag, mål och ekonomiska förutsättningar utifrån planeringsförutsättningarna. Efter november månads beslut i kommunfullmäktige om *Budget 2024 och plan 2025-2028* tar nämnderna fram en internbudget som

beslutas i nämnden senast den 31 december. Även dessa underlag publiceras på [varberg.se/budget](https://www.varberg.se/budget).

Mål och inriktning 2024-2027

Vid varje ny mandatperiod beslutar kommunfullmäktige om strategiska målområden och prioriterade mål som anger den politiska viljeinriktningen för de kommande fyra åren. Utgångspunkten är visionen om Varberg som västkustens kreativa mittpunkt. På [varberg.se/mal](https://www.varberg.se/mal) finns en beskrivning av kommunfullmäktiges mål och inriktning för perioden 2024-2027 och vilka prioriterade mål som är satta för respektive målområde.

Fyra strategiska målområden

**Ett samhälle
för alla**

**En grön och
klimatmedveten
kommun**

**Livskraftigt
näringsliv**

**En effektiv, hållbar
och nytänkande
organisation**

Planeringsförutsättningar för Budget 2024 och Plan 2025-2028

Sveriges kommuner och regioner (SKR) lämnar under året prognoser kring den samhällsekonomiska utvecklingen och tar fram budgetförutsättningar som Varbergs kommun använder i sitt planerings- och uppföljningsarbete.

I planeringsförutsättningarna som beslutades i april för årets budgetarbete användes prognosen som SKR lämnade i februari 2023 genom cirkulär 23:07. Under hösten kom sedan en uppdaterad prognos från SKR tillsammans med en ny skatteunderlagsprognos. Den senaste prognosen lämnades i augusti 2023 genom cirkulär 23:36 och MakroNytt 2/2023 och det är dessa planeringsförutsättningar som ligger till grund för höstens budgetarbete för 2024 och planen för 2025-2028. Kommunens budgetarbete påverkas också i hög grad av den statliga styrningen. I regeringens vår- och höstpropositioner framgår hur statliga beslut kommer att påverka kommunerna och därmed Varbergs kommuns budgetarbete. Höstens budgetproposition som presenterades den 20 september 2023 innebar förändringar jämfört med planeringsförutsättningarna som budgeten har uppdaterats med.

God ekonomisk hushållning

Kommuner har enligt kommunallagen krav på sig att verksamheten ska bedrivas enligt god ekonomisk hushållning. År 2000 infördes balanskravet och under 2013 tillkom möjligheten att använda en resultatutjämningsreserv (RUR). Samtliga delar av regelverket ska årligen följas upp i årsredovisning och förvaltningsberättelse.

God ekonomisk hushållning enligt kommunallagen innebär att kommunerna ska sköta sin ekonomi på ett ansvarsfullt sätt, att resurserna i verksamheten används till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt. Kommunallagen sammanfattar:

- För verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.
- För ekonomin ska anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.
- För att utjämna svängningar i kommunens intäkter kan kommunen anta regler för hantering av resultatutjämningsreserv.

Vad är god ekonomisk hushållning för Varbergs kommun?

Styrning och ledning i Varbergs kommun utgår från kommunens styrmodell. I styrmodellen ges en övergripande helhetsbild av hur verksamheten i kommunkoncernen leds och styrs, hur arbetet planeras och följs upp och vilka krav som ställs på nämnder och bolag.

Genom styrmodellen förtydligas att det är fullmäktiges strategiska målområden och prioriterade mål som tillsammans med fullmäktiges finansiella mål utgör ramverket för en god ekonomisk hushållning i Varberg. Målet är att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer.

Ordning och reda i kommunens ekonomi är en förutsättning för en god och hållbar utveckling. En välskött ekonomi skapar trygghet för såväl företag som hushåll och lägger grunden för fler arbeten och en trygg gemensam finansiering av välfärden.

De finansiella målen ska säkerställa att varje generation själv bär kostnaden för den service som den konsumerar. Målen är därför formulerade så att de genererar ett ekonomiskt resultat som klarar framtida åtaganden såsom pensionskostnader och investeringar och är utformade som ett genomsnitt över en längre tidsperiod.

Finansiella mål

Lagen om kommunal bokföring och redovisning som tillämpas från räkenskapsåret 2019 anger att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning ska följas upp och utvärderas för hela den kommunala koncernen. Från och med budgetåret 2022 beslutar därför kommunfullmäktige om finansiella mål för både kommunkoncernen i sin helhet och för primärkommunen.

Finansiella mål för kommunkoncernen:

1. Årets resultat för kommunkoncernen ska, efter finansiella poster, som ett genomsnitt uppgå till minst 265 mnkr för perioden 2020-2028.
2. Soliditeten för kommunkoncernen (exklusive pensionsåtagande i ansvarsförbindelse och skuld avseende finansiell leasing) ska vid planperiodens slut uppgå till minst 30 procent.

Finansiella mål för kommunen:

1. Årets resultat för kommunen ska som ett genomsnitt uppgå till minst 200 mnkr per år för perioden 2020-2028.
2. Årets strukturella resultat¹ ska för varje enskilt år, undantaget år 2024, uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.
3. Soliditeten för kommunen (exklusive pensionsåtagande i ansvarsförbindelse, skuld avseende finansiell leasing samt skulder avseende kommunala bolag) ska vid planperiodens slut uppgå till minst 50 procent.

Den samhällsekonomiska utvecklingen

Ekonomistyrningsverket (ESV) analyserar löpande statens budget och den offentliga sektorns finansiering och lämnade i september 2023 sin prognos över ekonomins utveckling fram till år 2026 (Prognos september 2023 - Statens budget och de offentliga finanserna). ESV skriver att svensk ekonomi har bromsat in, vi befinner oss i en lågkonjunktur som blir mild i år men som fördjupas under 2024 då den höga inflationen och stigande räntor minskar både hushållens konsumtion och investeringarna. Under hösten 2023 väntas inflationen avta för att nästa år vara nära målet igen, vilket betyder att Riksbanken då kan börja sänka räntan som i sin tur leder till ökad efterfrågan och större konsumtion och ett BNP som stiger. BNP minskar under 2023 med 0,7 procent men förväntas under 2024 öka med 1 procent. Ett normalt konjunkturläge förväntas nås under 2026.

¹ Det strukturella resultatet anger kommunens ekonomiska resultat om exploateringsöverskott, reavinster på anläggningstillgångar och redovisningsmässiga intäkter i form av gåvor, exkluderas. För 2024 är målet för det strukturella resultatet 44,2 mnkr.

ESV skriver vidare att den offentliga sektorns finansiella sparande visar ett underskott i år och att underskottet är störst inom kommunsektorn, vars sparande påverkas mycket kraftigt av ökade utgifter för avtalspensioner till följd av inflationen, och att tillfälliga statsbidrag upphör. Med anledning av det pressade ekonomiska läget antas att ett antal kommuner och regioner kommer att utnyttja resultatutjämningsreserven både i år och nästa år för att kunna upprätthålla sin verksamhet.

I Riksbankens penningpolitiska rapport från den 21 september 2023 beskrivs hur den stramare penningpolitiken har bidragit till att inflationen sjunker men att Riksbanken beslutar att höja styrräntan med ytterligare 0,25 procentenheter till 4 procent för att säkerställa att inflationen fortsätter nedåt och hamnar på målet 2 procent inom rimlig tid. Prognosen för styrräntan i september 2023 indikerar att det kan komma fler höjningar. Riksbanken bedömer att penningpolitiken behöver fortsätta vara åtstramande under en längre period för att den ska få önskad effekt på inflationen.

SKR skriver i sin prognos från augusti 2023 att den globala ekonomin fortsatt präglas av hög inflation och åtstramningar i penningpolitiken. De förväntar sig två år av svagare ekonomisk tillväxt, såväl globalt som i Sverige. Utvecklingen tyder på att inflationen i Sverige kommer att vara mer varaktig än vad SKR bedömt i tidigare prognoser.

Fram tills nu har arbetsmarknaden inte påverkats i någon större utsträckning av den allt svagare konjunkturen och anställda behåller arbeten och inkomster. Detta påverkar i sin tur utvecklingen av lönesumman och skatteunderlaget till den offentliga sektorn. Det kan tyckas motsägelsefullt att efterfrågan minskar samtidigt som arbetsmarknaden fortsatt går starkt. Men enligt SKR visar sig penningpolitikens effekt vanligen efter 1–2 år vilket gör det rimligt att anta att konsekvenserna av räntehöjningarna ännu inte fallit ut.

Trots att arbetsmarknaden ännu står sig stark menar SKR att den håller på att mattas av. Detta med hänvisning till att arbetslösheten ser ut att stabiliserats runt 7,3 procent efter en lång period av minskningar. Sysselsättningen har dock fortsatt att öka och det verkar finnas strukturella faktorer som motverkar penningpolitikens effekt. Till exempel bidrar investeringar i grön omställning till att hålla uppe produktionen i och med att det kräver både kapital och arbetskraft. Dessutom förefaller det som om företagen behåller sin personal i högre utsträckning än förväntat trots att efterfrågan går ner. Det tror man beror på att det råder kompetensbrist på arbetsmarknaden och att det finns en oro hos företagen att det inte kommer gå att hitta samma kompetens att anställa igen när konjunkturen vänder. Att bibehålla personal och vänta ut konjunkturen kan vara en lösning. Men ju svagare efterfrågan blir desto svårare kommer det bli för företagen att ha ekonomiska marginaler för att behålla övertalig personal. På sikt kommer det ge en försvagning på både arbetsmarknaden och lönebildningen.

Pensionskostnader

Den stigande inflationen påverkar även kommunsektorns pensionskostnader då pensionerna värdesäkras mot prisbasbeloppet. Enligt SKR:s prognoser kommer kommunerna att ha höga pensionskostnader under 2023 och 2024. Kostnaderna förväntas sedan minska under 2025 och 2026, under förutsättning att inflationstakten dämpas i enlighet med prognoserna.

Detta stämmer även för Varbergs kommun som har stora kostnader för förändrad pensionsskuld under 2023 och 2024 men betydligt lägre kostnader från 2025 och framåt, i enlighet med nu gällande prognoser för inflationen och prisbasbeloppet.

Höstens budgetproposition

Den 20 september presenterade regeringen budgetpropositionen för 2024 (2023/24:1) och i denna fanns en utökning på 7 miljarder i det generella statsbidraget till kommunerna vilket innebar en förstärkning på 45 miljoner kronor till Varbergs kommun 2024. När det gäller riktade statsbidrag så utökades statsbidraget för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling (tidigare "Likvärdighetsbidraget", framöver "Kunskapsbidraget") med 850 miljoner kronor 2024. Det innebär att statsbidraget uppgår till närmare 7,5 miljarder kronor för 2024. Medlen i detta statsbidrag kan bland annat användas till tidiga stödinsatser, till exempel anställning av fler speciallärare.

Ett annat riktat statsbidrag är det så kallade "Äldreomsorgslyftet" där 1,7 miljarder finns avsatt 2024. Regeringen har aviserat att detta riktade statsbidrag ska fortsätta under 2025 och 2026. Statsbidraget ska möjliggöra stärkt kompetens inom den kommunalt finansierade vården och omsorgen om äldre då både befintlig och ny personal kan få möjlighet att utbilda sig på arbetstid.

De riktade statsbidragen ligger utanför den ordinarie budgetramen och varje nämnd ansvarar själva för att hålla sig uppdaterade kring vilka som finns samt att ansöka om dessa.

Skatter och generella statsbidrag

Kommunens största inkomstkälla är skatteintäkterna, de utgör nära 80 procent av de totala kommunala intäkterna. Skattesatsen för Varbergs kommuninvånare ligger sedan 2012 på 20,33 procent, för beskattning av löneinkomster, pensioner och sociala ersättningar.

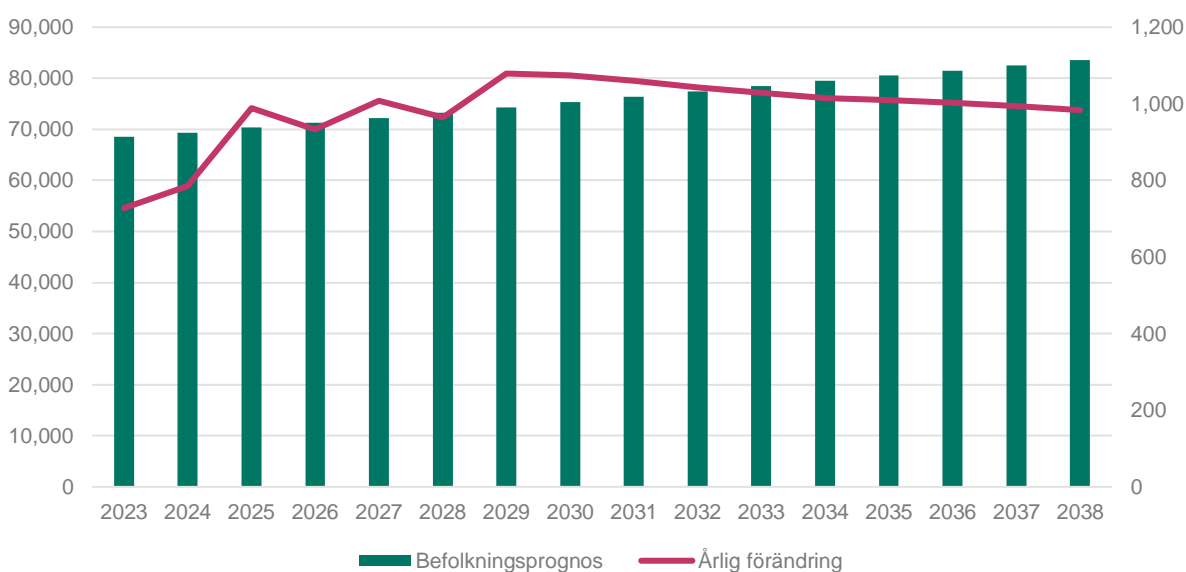
Kommunens skatteintäkter påverkas främst av skatteunderlagets utveckling och befolkningsförändringen. Eftersom det finns en betydande osäkerhet om hur stora de framtida skatteintäkterna ska bli, spelar prognoser en viktig roll i den ekonomiska planeringen. Varbergs kommun använder sig av prognoser från SKR samt kommunens befolkningsprognos.

Löneökningar och förändring av sysselsättningen är sådant som påverkar det kommunala skatteunderlaget. SKR beskriver i de budgetförutsättningar som presenterats för åren 2023-2026 i augusti (cirkulär 23:36) att skatteunderlaget i nominella termer växer med 4,6 procent i genomsnitt per år under denna period. Den genomsnittliga ökningen de senaste tio åren (2013-2022) var 4,1 procent.

SKR:s prognos för skatteunderlagets utveckling under perioden 2022-2026 har förbättrats sedan april. Det beror huvudsakligen på två orsaker: en starkare utveckling av den genomsnittliga lönesumman i närtid samt högre pensioner under 2024 och följande år på grund av högre inflation.

Realt förväntas skatteunderlaget växa med i snitt 1,3 procent per år 2023-2026. Jämfört med de senaste 10 årens reala snitt på 1,6 procent innebär det en markant urholkning av kommunsektorns köpkraft.

Befolkningsprognos

Kommunal utjämning

Vid sidan av skatteintäkterna är det kommunala utjämningsystemet, där den kommunala fastighetsavgiften ingår, en viktig inkomstkälla för Varbergs kommun. Det kommunala utjämningsystemet består av statliga bidrag för att utjämna skilda förutsättningar mellan landets olika kommuner. Vissa delar av utjämningsystemet innebär att Varbergs kommun får ta emot bidrag, medan andra delar medför avgifter. Nedan beskrivs systemets olika delar lite närmare.

- **Inkomstutjämningen** kompenserar för olikheter mellan olika kommuners skattekraft, det vill säga skillnaderna i medborgarnas genomsnittsinkomst. Samtidigt skjuter staten till medel så att varje kommun är garanterad en inkomstnivå som motsvarar 115 procent av medelskattekräften i Sverige.
- **Kostnadsutjämningen** ska balansera strukturella behovs- och kostnadsskillnader mellan kommuner, till exempel skillnader i andelen barn och äldre bland invånarna. Systemet ska däremot inte utjämna för skillnader som beror på servicenivå, kommunala avgifter eller politiska prioriteringar.
- **LSS-utjämningen** ska jämställa kommunernas kostnader för LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Här avgörs utjämningen av antalet personer inom kommunen som är brukare av insatser inom LSS.
- Den **kommunala fastighetsavgiften** innebär att den kommuninvånare som äger en fastighet ska betala en avgift baserad på taxeringsvärde.
- **Regleringsbidrag/regleringsavgift** innebär att den totala nivån för en kommuns samtliga utjämningsbidrag jämförs med statens anslagna medel för kommunal utjämning. Beroende på om de anslagna medlen är högre eller lägre än kommunens netto, genererar det ett bidrag eller en avgift för kommunen.

Skatteintäkter samt utjämning och generella statsbidrag, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Skatteintäkter						
Skatteinkomster	3 457,8	3 655,1	3 879,4	4 085,6	4 281,2	4 483,0
Summa skatteintäkter	3 457,8	3 655,1	3 879,4	4 085,6	4 281,2	4 483,0
Utjämning och generella statsbidrag						
Inkomstutjämning	647,1	659,4	678,5	733,4	781,2	823,1
Kostnadsutjämning	-133,2	-154,2	-136,0	-113,2	-103,7	-85,3
Regleringsbidrag/-avgift	103,1	196,0	151,0	134,6	142,8	153,6
Införandebidrag						
LSS-utjämning	-49,8	-57,1	-57,8	-58,6	-59,3	-60,2
Fastighetsavgift	163,5	164,6	164,6	164,6	164,6	164,6
Summa statsbidrag	730,7	808,8	800,3	860,9	925,5	995,9
Summa skatter, utjämning och generella statsbidrag	4 188,5	4 463,9	4 679,8	4 946,5	5 206,7	5 478,8

Nämndernas driftsbudget

Överst i driftsbudgeten visas de ekonomiska ramarna för kommunens nämnder; budget 2023-2024 och plan för åren 2025-2028. Under nämndernas ramar redovisas budget för de kottungemensamma posterna och längst ned syns hur kommunens totala kostnader finansieras genom budgeterade skatteintäkter, generella statsbidrag och finansnetto.

Till skillnad från kommunens resultaträkning innehåller driftsbudgeten interna poster (affärshändelser inom och mellan förvaltningar), både inom nämndernas ramar och inom de kottungemensamma posterna. Förändringen av nämndernas ramar mellan olika år består till stor del av beräknad kompensation för kostnadsökningar eller justering av interna kapitalkostnader (som avskrivningar och ränta). Skillnaderna kan också bero på bokföringstekniska justeringar mellan nämnder. Förskole- och grundskolenämndens, utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens samt socialnämndens ramar justeras även för demografiska förändringar.

Förutsättningar för driftsbudget 2024-2028

- **Skatteintäkter och generella statsbidrag** beräknas utifrån den prognos som SKR presenterade i cirkulär 23:36 i augusti och de förändringar som kom med budgetpropositionen i september. Beräkningen baseras på kommunens senast beslutade befolkningsprognos och befolkningens förväntade storlek och sammansättning per den 1 november året före budgetåret. För år 2024 baseras skatteintäkterna på en befolkningsstorlek om 68 406 personer per den 1 november 2023.
- Kommunen använder prisindex för kommunal verksamhet (PKV) från SKR för att ta hänsyn till **förväntade prisökningar** i budgeten. Nämndernas nettokostnader vid det senaste bokslutet används som underlag för beräkningen. För planeringsperioden används PKV enligt SKR:s cirkulär 23:36. För 2024 förväntas kostnaderna för övrig förbrukning öka med 2,9 procent vilket nämnderna har kompenserats för. Även kommande lönerörelser är budgeterade centralt under kommunstyrelsen för att fördelas till nämnderna enligt utfall. För 2024 så har vi budgeterat med en löneökning på 3,3 procent. Kompensation till nämndernas ges för tillsvidareanställd personal, personal med tidsbegränsad anställning enligt skollagen samt semestervikarier inom socialtjänstens verksamhetsområden. Skuldförändringar på pensionsskulden som en konsekvens av hög inflation och justerat prisbasbelopp budgeteras centralt och nämnderna har i förra årets budget kompenserats för de ökade kostnader som det nya pensionsavtalet genererar i form av höjd avsättning från 4,5 procent till 6 procent på den avgiftsbestämda pensionen, AKAP-KR.
- Förskole- och grundskolenämndens ram och en övervägande del av utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens ram och socialnämndens ram justeras för **demografiska förändringar** enligt den senast beslutade befolkningsprognosen. Justeringen baseras dels på genomsnittligt antal barn och elever i förskola, grundskola och gymnasieskola under budgetåret, dels på genomsnittligt antal äldre under budgetåret.

- Förskole- och grundskolenämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden samt socialnämndens får kompensation för **ökade kapital- och lokalkostnader** i den barn-, elev- eller äldrepeng som ingår i den normala volymjusteringen.
- För övriga nämnder avsätts medel för tillkommande drifts-, kapital- och lokalkostnader för de **investeringar** som beslutas av fullmäktige. Medlen placeras tillfälligt hos kommunstyrelsens post för ofördelade medel, för att föras över till berörd nämnd när investeringen är genomförd och objektet tas i bruk. På liknande sätt minskas nämndernas ramar i takt med att kapitalkostnader minskar för äldre investeringar.
- Drifts- och kapitalkostnader vid **exploatering** tillförs nämnderna vid driftsättning.
- I nämndernas ramar ingår ett **årligt krav på omställning** om 1 procent för åren 2024-2028.
- Den centralt budgeterade **pensionskostnaden** för pensionsutbetalningar följer de prognoser som KPA beräknat för Varbergs kommun.
- En central regleringspost har avsatts för ökade **personalskulder** (semester- och övertidsskuld). Dessa medel ska kompensera för den värdeökning som löneökningarna medför på sparade semesterdagar och redan inarbetad övertid.
- **Internräntans** nivå 2024 är beräknad till 2,5 procent. Denna ränta höjs från 1,5 procent till 2,5 procent under 2024 och nämnderna har kompenserats för den ökade kostnaden som detta innebär i budgeten.
- **Justering av nämndernas ramar** avseende interna intäkter/kostnader som inte påverkar nämndernas handlingsutrymme bemyndigas av ekonomikontoret att verkställa.

Omställning och anpassning av verksamheten

Genom fullmäktiges budgetbeslut hösten 2020 beslutades om koncernövergripande åtgärder för omställning och anpassning av verksamheten. Sammantaget förväntas åtgärderna medföra 89 mnkr i minskade nettokostnader för kommunen under perioden 2021–2025. Av dessa är 51 mnkr är hanterade tidigare år, 31,7 mnkr hanteras i nämndernas budget för 2024-2025 och sedan kvarstår ytterligare 6,4 mnkr att hantera inom området ”Ändamålsenlig organisering”.

Anpassningsåtgärderna ska och har genomförts inom följande områden:

Effektiva processer och arbetssätt

Åtgärder för att utveckla arbetssätt och arbetsmetoder inom kommunkoncernen genom standardisering och användning av ny teknik. Digital automatisering av processer, exempelvis robotisering, samt kategoristyrd upphandling och begränsning av valbart sortiment vid inköp, är två viktiga åtgärder.

Ändamålsenlig organisering

Ökat samarbete och förändringar i hur arbetet organiseras inom kommunkoncernen medför att resurser kan användas på ett mer effektivt sätt. Ingående åtgärder är

samordning av vaktmästeri mellan kommunens nämnder samt en kommungemensam bemanningsenhet.

Samarbete och standardisering inom de samhällsbyggande verksamheterna

Inom kommunkoncernen är det flera nämnder och bolag som på olika sätt bidrar till kommunens roll som samhällsbyggare. Förtydligande av roller, samverkande processer samt standardisering och bättre nyttjande av fastigheter och lokaler skapar utrymme för ekonomiska anpassningar.

Ökade kommunala intäkter

Den huvudsakliga finansieringen av kommunens verksamheter sker genom skatteintäkter, utjämnung och statsbidrag. Men även taxor, avgifter och försäljningsintäkter är viktiga inkomstkällor. Under planperioden planeras för åtgärder som möjliggör ökade intäkter från exploateringsverksamheten.

Driftsbudget 2024-2028

Driftsbudget 2024-2028, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kommunfullmäktige, valnämnden, kommunens revisorer	-6,6	-7,2	-6,4	-7,4	-7,4	-6,6
Överförmyndarnämnden	-6,1	-6,5	-6,9	-7,2	-7,4	-7,7
Kommunstyrelsen	-205,2	-215,7	-216,4	-215,2	-215,0	-214,9
Förskole- och grundskolenämnden	-1 515,4	-1 573,8	-1 586,2	-1 597,0	-1 608,4	-1 627,4
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-371,4	-390,2	-399,9	-416,1	-431,1	-435,0
Socialnämnden	-1 407,5	-1 512,1	-1 525,4	-1 560,2	-1 594,7	-1 628,3
Byggnadsnämnden	-31,6	-28,5	-27,8	-25,7	-23,7	-22,6
Miljö- och hälsoskyddsämnden	-12,4	-12,4	-11,9	-11,6	-11,4	-11,1
Hamn- och gatunämnden	-157,2	-174,3	-177,0	-177,3	-177,5	-177,9
Kultur- och fritidsnämnden	-187,5	-216,9	-218,3	-219,2	-221,1	-223,0
Servicenämnden	-31,4	-33,0	-32,8	-32,6	-32,4	-32,2
Summa nämndernas ramar	-3 932,3	-4 170,6	-4 209,0	-4 269,6	-4 330,0	-4 386,5
Externa poster						
Kommungemensamma kostnader	-33,2	-37,7	-42,2	-42,4	-60,9	-46,5
Bidrag till kommunförbundet Räddningstjänsten Väst	-73,7	-54,2	-80,9	-83,4	-85,9	-88,6
Pensionsutbetalningar inkl. löneskatt	-86,5	-94,9	-91,1	-89,4	-88,7	-86,1
Ökning pensions- och semesterlöneskuld	-55,0	-90,0	-10,7	-4,4	-8,5	-8,6
Avsättning ökade lönekostnader	-58,6	-69,4	-158,2	-254,9	-341,0	-429,7
Avskrivningar	-250,6	-275,7	-296,0	-308,9	-323,6	-360,8
Exploateringsintäkter	87,8	38,2	86,9	155,4	88,1	78,6
Interna poster						
Interna kapitalkostnader	305,1	373,9	406,2	426,5	448,8	509,2
Kommunstyrelsens ofördelade medel						
Ökade drifts-, hyres- och kapitalkostnader efter genomförda investeringar	-29,5	-57,6	-90,0	-101,2	-115,4	-131,5
Kommunstyrelsen medel för oförutsedda händelser	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
Verksamhetens nettokostnad	-4 136,3	-4 448,0	-4 494,9	-4 582,1	-4 827,2	-4 960,5
Skatteintäkter	3 457,8	3 655,1	3 879,4	4 085,6	4 281,2	4 483,0
Generella statsbidrag	730,7	808,8	800,3	860,9	925,5	995,9
Finansnetto	27,0	-11,5	-42,6	-47,5	-46,6	-45,3
Uppdrag anpassning			6,4	6,4	6,4	6,4
Resultat	79,2	4,3	148,7	323,2	339,4	479,5

Förändring av nämndernas ramar 2023-2024

Nämndernas ramar 2024 förändring sedan budget 2023, mnkr	Budget 2023	Omställning 1 %	Justerings löneökningar 2023	Justerings för förändrade hyres- och kapitalkostnader samt drift för färdigställda investeringar	Inflation (uppräknings enligt PKV övriga kostnader 2,9 %) och kompensation för personalkostnadsökning i Servicenämnden	Demografi	Omställning och anpassning av verksamheten	Teknisk justering	Politiska prioriteringar	Budget 2024
Kommunfullmäktige, valnämnden, kommunens revisorer	6,6	-0,1	0,1		0,0			0,5		7,2
Överförmyndarnämnden	6,1		0,0		0,2	0,1		0,1		6,5
Kommunstyrelsen	205,2	-2,1	3,0	0,2	1,9		-2,5	3,5	6,6	215,7
Förskole- och grundskolenämnden	1 515,4	-15,2	31,8	0,6	17,5	13,7	-7,8	6,1	11,8	1 573,8
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	371,4	-3,7	5,9	-0,3	5,6	6,2	-2,0	1,0	6,2	390,2
Socialnämnden	1 407,5	-14,1	31,7	-0,3	14,6	25,6	-5,5	18,9	33,6	1 512,1
Byggnadsnämnden	31,6	-0,3	1,7	0,3	-0,9		-0,8	-0,4	-2,7	28,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	12,4	-0,1	0,5	0,0	-0,2		-0,1	-0,2		12,4
Hamn- och gatunämnden	157,2	-1,6	2,4	9,1	2,0		-1,9	6,9		174,3
Kultur- och fritidsnämnden	187,5	-1,9	3,2	18,3	4,0		-1,7	5,7	1,8	216,9
Servicenämnden	31,4	-0,3	0,5	-0,1	0,1		-0,1	1,5		33,0
Summa nämndernas ramar	3 923,3	-39,3	80,7	30,2	44,8	45,7	-22,4	43,6	57,3	4 170,6

Prioriteringar och uppdrag

I driftsbudgeten har nämndernas ramar justerats enligt de förutsättningar som beskrivits i föregående kapitel samt utifrån de förändringar som redan fattade beslut har medfört. I de förändrade ramarna ingår även ett antal satsningar som den styrande alliansen valt att prioritera. I nedan tabell presenteras vilka dessa satsningar är och hur de fördelas mellan nämnderna. Här anges även ett antal uppdrag till nämnder och bolag att arbeta med under planperioden.

Politiska prioriteringar 2024-2028

Prioriteringar, mnkr	2024	2025	2026	2027	2028
Kommunstyrelsen	6,6	2,0	-1,0		
Trygghetshöjande åtgärder	1,5	1,5			
Planeringsresurser ny kämkraft på Ringhals	0,5				
Personal- och kompetensförsörjning	2,5				
Resurser för att möta en växande kommun	1,4				
Färdtjänst	1,0	1,0			
Köp av digitaliserad översiktsplan			-1		
Systemtjänster ekonomiområdet	-0,3	-0,5			
Förskole- och grundskolenämnden	11,8				
Insatser för kvalitetssäkring av verksamheten med fokus på utbildning	10,0				
Fysiska läromedel	1,0				
Ökad valfrihet - skolmat	0,8				
Utbildning- och arbetsmarknadsnämnden	6,2				
Anpassad gymnasieskola	2,0				
Bibehållen kvalitet SFI	1,0				
Introduktionsjobb och etableringsjobb	3,0				
Ökad valfrihet - skolmat	0,2				
Socialnämnden	33,6	1,5			
Åtgärder för bättre arbetsmiljö, ökad hälsa samt stärkt ledarskap och samverkan	15,0				
Insatser för kvalitetssäkring av verksamheten	15,0				
Uppstart fontänhus	0,5	1,5			
Ramtillskott istället för avgiftsjusteringar	2,5				
Stärkt habiliteringsersättning	0,6				
Byggnadsnämnden	-2,7	1,0	-1,0	-1,0	
Stärkt tillsyn	0,8				
Digitaliserade detaljplaner - förlängd satsning	0,5				
Digitaliserade detaljplaner (avslut tidigare satsning)	-2,0				
Detaljplaner landsbygd			-1,0		
System Lantmäteri	-2,0	1,0		-1,0	
Hamn- och gatunämnden		4,5			
Förändring hamnverksamhet		4,5			
Kultur- och fritidsnämnden	1,8	1,0	-1,0		
Insatser för kvalitetssäkring av kultur- och fritidsverksamheten	1,0				
Wallstreet konstfestival		1,0	-1,0		
Ramtillskott istället för avgiftsjusteringar och förändrat utbud	0,8				
Summa prioriteringar	57,3	10,0	-3,0	-1,0	0,0
Akkumulerat		67,3	64,3	63,3	63,3

Till alla kommunens nämnder

Uppmaning

Riktade statsbidrag

Statens budget innehåller ett stort antal så kallade riktade statsbidrag till kommunsektorn. Dessa bidrag är till belopp omfattande, men uppfattas samtidigt ofta som besvärliga att söka på grund av omfattande byråkrati. Till sin karaktär är de dessutom ofta ettåriga och kan därför vara svåra att planera en fortsättning för utan att inskränka på annan prioriterad verksamhet. Av denna anledning ligger alltid erhållna riktade statsbidrag utanför den ordinarie budgetramen och får snarare ses som projekt under en tidsbegränsad period. Dock är det som ovan sagts ansevärdiga pengar som finns att söka. Det är därför viktigt att alla nämnder och bolag håller sig uppdaterade kring vilka bidrag som finns att söka och gör så där det bedöms vara hanterbart.

EU-finansiering

Kommuner har möjlighet att söka, driva och utveckla projekt med finansiering av medel från EU. Ansökningar är möjliga inom områden som tangerar eller ligger i linje med kommunens uppdrag. Det är därför viktigt att alla nämnder och bolag håller sig uppdaterade kring vilken finansiering som finns att söka och gör så där det bedöms vara relevant.

Till samtliga bolag i Varbergs kommunkoncern

Uppdrag

Engagera bolaget i konstfestival Wallstreet

För att stärka Varberg inom kulturområdet kommer kommunen att delta i kulturfestivalen Wallstreet 2025. Samtliga bolag inom kommunkoncernen får i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsnämnden bidra kreativt till festivalen. Bidragen kan vara praktisk eller ekonomisk medverkan. Återrapportering till kommunstyrelsen första kvartalet 2024.

Kommunstyrelsen

Uppdrag

Lassabackarondellen – utredning kapacitetsökning

När Varberg växer ökar fordonstrafiken och infrastruktur måste anpassas och förbättras. Kommunens största rondell är en viktig och strategisk trafikplats där väg 153 och Västkustvägen möts. Nya stadsdelar och hamnutbyggnad tillsammans med exploatering av nordvästra delen av kommunen medför att ett smidigt och säkert trafikflöde måste säkerställas. Kommunstyrelsen får i uppdrag att analysera Lassabackarondellens trafikflöden och utarbeta förslag på lösningar som säkerställer att trafiksituationen blir funktionell med en god trafikmiljö både idag och för framtiden. Återrapportering till kommunstyrelsen senast tredje kvartalet 2024.

Öka antalet småhustomter till den kommunala tomtkön

Fler människor önskar bo i småhus. För en levande landsbygd är det viktigt att både planlägga för nya småhustomter samt flerbostadshus vilket kan möjliggöra för bland annat generationsväxling. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utarbeta en tomtköstrategi i syfte att utöka den kommunala tomtkön, med beaktande av bland annat ortutvecklingsstrategierna, både för småhus och flerbostadshus. Återrapportering till kommunfullmäktige senast tredje kvartalet 2024.

Inrättande av dialogcenter

Delaktighet är centralt i den demokratiska processen. I en växande kommun är behovet av transparens och dialog med invånare kopplat till byggnation viktig. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten att öka den kommunala dialogen med invånare genom att inrätta ett permanent dialogcenter. Centret ska kunna innehålla utställningar och plats för samråd, diskussion och information i såväl bygg- och planfrågor som övriga viktiga frågor som Varbergs kommun står inför. Återrapportering till kommunfullmäktige senast fjärde kvartalet 2024.

Prioriteringar

Trygghetshöjande åtgärder

Upplevd och faktisk trygghet är viktig för tilliten i ett samhälle. Att arbeta med förebyggande trygghetåtgärder mellan kommunens verksamheter som skola, socialtjänst och kultur och fritid tillsammans med polis, invånare och näringsliv är en prioriterad fråga. Kommunstyrelsen tillförs därför 1,5 mkr för uppstart av trygghetshöjande åtgärder under 2024.

Planeringsresurser ny kärnkraft på Ringhals

Vattenfall har inlett tillståndsproucesser för att möjliggöra förberedande arbeten och byggnation av ny kärnkraft. Kommunstyrelsen tillförs 0,5 mnkr för att säkerställa resurser för kommunens pågående och fortsatta planarbete.

Personal- och kompetensförsörjning – fortsatt satsning

Kommunstyrelsen tillförs resurser för att säkra personal- och kompetensförsörjningen, bland annat av särskilt svårrekryterade personalgrupper inom kommunen. Kommundirektören får i uppdrag att, i samråd med förvaltningschefgruppen, besluta om hur och till vilka specifika grupper medlen används.

Resurser för att möta en växande kommun – fortsatt satsning

Resursförstärkning för att möta ökade behov av stöd och utveckling inom kommunstyrelsens verksamheter. Satsningen inkluderar framtagande av översiktsplan och fördjupad översiktsplan för staden.

Färdtjänst – fortsatt satsning

Ökat antal färdtjänstresor medför ökade kostnader. Nämnden tillförs 1 mnkr för att möta det förändrade behovet. Satsningen avslutas 2026.

Köp av digitaliserad översiktsplan – fortsatt satsning

Kommunstyrelsen tillfördes 1 mnkr genom Budget 2022 för att digitalisera den översiktsplan som tas fram under planperioden. Satsningen avslutas 2026.

Systemtjänster ekonomiområdet

Kommunstyrelsen tillfördes 1,1 mnkr genom Budget 2022 för upphandling och införande av systemtjänster inom ekonomiområdet. Satsningen avslutas successivt under åren 2023-2025.

Förskole- och grundskolenämnden

Uppdrag

Skärmanvändning

Förskolan och grundskolan i Varbergs har en hög andel digitala verktyg kopplat till undervisningen. Digitalisering är viktig och nödvändig för samhällets utveckling. Forskning visar dock att de bästa förutsättningarna för att utveckla grundläggande färdigheter som att läsa och skriva sker i analoga miljöer med analoga verktyg. I förskolan och grundskolan måste användandet av digitala verktyg ske genomtänkt och för elevernas kunskapsinlärnings bästa. Förskole- och grundskolenämnden får i uppdrag att utreda hur användningen av digitala verktyg i nämndens verksamheter ser ut och lägga fram lämpliga åtgärder för ökad läs- och skrivförmåga. Återrapportering till kommunstyrelsen senast andra kvartalet 2024.

Handlingsplan för särskilt begåvade och högpresterande elever

Särskilt begåvade och högpresterande elever ska få bättre möjligheter att utvecklas så långt som möjligt. Alla elever ska bli utmanade i sitt lärande och få förutsättningar att fortsätta utvecklas under sin skolgång. Detta är viktigt för den enskilda individen men också för samhället i stort.

Regeringen har beslutat att förlänga försöksverksamheternas spetsutbildning i högstadiet med ett år, till dess att regleringar för permanenta spetsutbildningar kan finnas på plats. Huvudmän som deltar i verksamheterna ska kunna få statsbidrag.

Förskole- och grundskolenämnden får i uppdrag att delta i spetsutbildningsverksamhet för högstadiet samt att inrätta en handlingsplan för särskilt begåvade och högpresterande elever. Handlingsplanen ska innefatta grundskolans alla åldrar och implementeras på samtliga av kommunens grundskolor. Återrapportering till kommunfullmäktige senast fjärde kvartalet 2024.

Prioriteringar

Insatser för kvalitetssäkring av verksamheten med fokus på utbildning

I Varberg värdesätts en kunskapsskola. Förskole- och grundskolenämnden tillförs därför 10 mnkr med fokus på utbildning i verksamheten.

Fysiska läromedel

Förskole- och grundskolenämnden ges i uppdrag att söka aktuella riktade stadsbidrag för fysiska läromedel samt tillförs 1 mnkr för att öka mängden skolböcker för förbättrad läs- och skrivförmåga.

Ökad valfrihet - skolmat

Skolmaten är viktig för att eleverna ska orka prestera hela skoldagen. Nämnden tillförs därför 0,8 mnkr för att barn och elever ska ges ökad valfrihet när det gäller skolmaten. I möjligaste mån ska det serveras ett animaliskt och ett vegetariskt alternativ varje dag.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Uppdrag

Handlingsplan för högpresterande och särskilt begåvade elever

Särskilt begåvade och högpresterande elever ska få bättre möjligheter att utvecklas så långt som möjligt. Alla elever ska bli utmanade i sitt lärande och få förutsättningar att fortsätta utvecklas under sin skolgång. Detta är viktigt för den

enskilda individen men också för samhället i stort. Regeringen beslutar nu att förlänga försöksverksamheterna spetsutbildning i gymnasiet med ett år, till dess att regleringar för permanenta spetsutbildningar kan finnas på plats. Huvudmän som deltar i verksamheterna ska kunna få statsbidrag. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att delta i spetsutbildningsverksamhet samt att inrätta en handlingsplan för särskilt begåvade och högpresterande elever. Handlingsplanen ska innefatta alla åldrar och implementeras på kommunens gymnasieskola. Återrapportering till kommunfullmäktige senast fjärde kvartalet 2024.

Prioriteringar

Anpassad gymnasieskola

Antalet elever i behov av anpassad gymnasieskola ökar de kommande åren. Detta ställer krav på nämndens resursfördelning då varje inskriven elev på anpassad gymnasieskola har ett extra behov av särskilt stöd som genererar en högre kostnad än för motsvarande inom gymnasieverksamheten. Därför tillförs utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2 mnkr för att balansera de ökade kostnaderna.

Bibehållen kvalitet SFI

Många nyanlända som tar del av ordinarie SFI har kort skolbakgrund och stort behov av stöd, vilket leder till att de stannar i SFI-utbildning under en längre tid. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden tillförs 1 mnkr för att bibehålla kvaliteten inom SFI-utbildningen.

Introduktionsjobb och etableringsjobb

Introduktionsjobb, etableringsjobb eller nystartsjobb innebär en satsning där arbetsmarknadsenheten erbjuder anställningar för individer som uppbär försörjningsstöd. Satsningen ger individer på arbetsmarknadsenheten möjlighet att få delta i någon form av introduktionsjobb. Förutom en stor personlig vinst för den enskilda individen så ger satsningen minskade samhällskostnader genom minskade kostnader för försörjningsstöd. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden tillförs 3 mnkr för satsning på introduktionsjobb eller etableringsjobb.

Ökad valfrihet - skolmat

Skolmaten är viktig för att eleverna ska orka prestera hela skoldagen. Nämnden tillförs därför 0,2 mnkr för att elever ska ges ökad valfrihet när det gäller skolmaten. I möjligaste mån ska det serveras ett animaliskt och ett vegetariskt alternativ varje dag.

Socialnämnden

Prioriteringar

Åtgärder för bättre arbetsmiljö, ökad hälsa samt stärkt ledarskap och samverkan.

Socialnämnden tillförs 15 mnkr för att stärka ledarskapet och förbättra samverkan. Åtgärder vidtas för minskad sjukfrånvaro och ökad hälsa som ger förutsättningar till ett hållbart arbetsliv samt minskad personalomsättning. Antal medarbetare per chef ska beaktas och åtgärder vidtas. Arbetet avrapporteras kontinuerligt till kommunstyrelsen i samband med ordinarie uppföljning.

Insatser för kvalitetssäkring av verksamheten

Socialnämnden tillförs 15 mnkr som långsiktigt säkerställer att verksamheten fortsatt bibehåller kvalitet beaktat gällande regelverk. Uppföljning genomförs

regelbundet internt och i jämförelse med andra kommuner. Arbetet avrapporteras kontinuerligt till kommunstyrelsen i samband med ordinarie uppföljning.

Uppstart Fontänhus

Fontänhus är en beprövad modell som hjälper människor med psykisk ohälsa. Arbetet bedrivs med fokus på rehabilitering och kan vara livsavgörande för individer som deltar i denna verksamhet. Arbetet inom ramen för ett Fontänhus innebär ökad hälsa och livskvalitet för dessa personer och besparar samhället kostnader för vård och omsorg och har som syfte att leda till egen försörjning. Socialnämnden tillförs 0,5 mnkr 2024 för medfinansiering till etablering av ett Fontänhus i Varberg. Utvecklingen avrapporteras årligen till kommunstyrelsen.

Ramtillskott i stället för avgiftsjusteringar

Socialnämnden tillförs 2,5 mnkr i stället för planerade avgiftshöjningar (utöver indexjustering), slopade bidrag samt införandet av nya avgifter. Ramtillskottet gäller avgift ordinarit boende, avgift trygghetslarm, jämkning dubbelt boende, anhörigbidrag samt avgift för boendestöd.

Stärkt habiliteringsersättning

Socialnämnden tillförs 0,55 mnkr för stärkt habiliteringsersättning till personer sysselsatta i daglig verksamhet.

Byggnadsnämnden

Prioriteringar

Tillsyn

Byggnadsnämnden tillförs 0,8 mnkr för att utöka tillsynshandläggning i syfte att snabbare kunna hantera tillsynsanmälningar vilket bidrar till en bättre service för kommuninvånarna.

Digitalisering av detaljplaner – förlängd satsning

Byggnadsnämnden tillförs 0,5 mnkr för att anpassa verksamheten enligt ny förordning om att standardisera och digitalisera arbetet med detaljplaner.

Digitalisering av detaljplaner – avslut tidigare satsning

Byggnadsnämnden tillfördes under 2022 och 2023 1 mnkr vardera år för ovan satsning, ramen justeras med -2 mnkr 2024 och ersätts med en ramhöjning på 0,5 mnkr tills vidare.

Detaljplaner landsbygd – fortsatt satsning

Nämnden tillfördes 1 mnkr genom Budget 2022 för ökad planberedskap avseende byggrätter för bostäder och verksamheter i mindre orter och samhällen i hela kommunen. Satsningen avslutas år 2026.

System Lantmäteri – fortsatt satsning

Tillfällig ramförstärkning för införande av nytt handläggningssystem för det kommunala lantmäteriet. Nämnden tillfördes medel för detta under 2023 men införandet är fördröjt så ramen minskas med motsvarande belopp 2024 och är i stället flyttad till 2025 då systemet enligt senaste information planeras att införas.

Uppdatering av instrument - investering

Byggnadsnämnden tillförs höjd investeringsram från år 2026 om 0,9 mnkr och framåt i syfte att kvalitetssäkra nämndens arbetsinstrument.

Hamn- och gatunämnden

Uppdrag

Tillgänglighetsbad i Skällingesjön

Varbergs kommun saknar en tillgänglighetsanpassad badplats i inlandet. Skällinges kommunala badplats är nyligen iordningställd med bland annat nya bryggor och handikapptoiletter, men saknar möjlighet för rullstolsburna att komma ner i vattnet. Hamn- och gatunämnden får i uppdrag att redovisa hur Skällingesjön kan tillgänglighetsanpassas med rullstolsramp eller lift. Detta bör ske i samråd med lämplig tillgänglighetsorganisation. Återrapportering till kommunfullmäktige senast tredje kvartalet 2024.

Etablering av Minnesplats Tågängen

Tågängen är en plats med historiskt värde för Varberg med koppling till vårt danska arv. Danskarna har påverkat Varbergs stadsbildning vid exempelvis Platsarna samt färdigställandet av Fästningen med Vallgraven. Vid minnesplatsen skulle man även informera om Varbergs stenbrytar- och kurortshistoria, kulturfastigheter som Varmbadhuset och Societetshuset, samt Tågängen som begravningsplats. Hamn- och gatunämnden får i uppdrag att utreda möjligheterna för att skapa en minnes-, informations- och utsiktsplats vid Tågängen - grönytan ovanför parkeringen. Återrapportering till kommunfullmäktige senast fjärde kvartalet 2024.

Tillgänglighetsanpassning i Varbergs centrala delar

Hamn- och gatuförvaltningen får i uppdrag att undersöka sträckning av tillgänglighetsanpassad stenläggning i centrala Varberg med gångstråk som underlättar för rullatorer och rullstolar att ta sig fram. I samband med detta undersöka om det går att finna samordningsvinster i samband med grävning av Varberg Energi och/eller Vivab. Sträckningen Torggatan från Östra Vallgatan till Västra Vallgatan bör ha högst prioritet. Återrapportering till kommunstyrelsen senast fjärde kvartalet 2024.

Prioriteringar

Förändring hamnverksamhet

Nämnden tillförs resurser för att kompensera för ekonomiska effekter vid förändrad hamnverksamhet. Denna prioritering är flyttad från 2024 till 2025 på grund av förändrad tidplan.

Masshanteringsstation - investering

En masshanteringsstation kommer att bidra till minskad klimatpåverkan och minskat uttag av naturresurser för kommunen. För att arbeta mer cirkulärt och med återbruk krävs en sammanhållen markyta för att förvara, hantera och förädla massor som därefter kan få ny användning i anläggningsprojekt runt om i kommunen. Denna investering har därför prioriterats högt.

Gång- och cykelväg utmed Syllingevägen (väg 850) etapp 1 - investering

Ett ökat trafikflöde av såväl arbetspendling som tung trafik ökar risken för cyklister och gående påtagligt. För att på sikt möjliggöra pendling från Veddige till ny tågstation i Värö prioriteras investering ny gång- och cykelbana. Hamn- och gatunämnden tillförs ytterligare 14 mnkr för etapp 1 gång- och cykelbana utmed Syllingevägen att vara klar inom planperioden.

Löpande infrastruktur vid skolor och särskilda boenden - investering

Utökad investering om 10 mnkr årligen tillförs hamn- och gatunämnden för att säkerställa säkra infrastrukturlösningar vid utbyggnad av kommunal service kopplat till skolor och särskilda boenden.

Ökad krontäckning - investering

I linje med kommunfullmäktiges mål om att öka krontäckningsytan i tätorter tillförs hamn- och gatunämnden 2 mnkr årligen i investeringsmedel för trädplantering i ett nytt investeringsprojekt.

Kultur- och fritidsnämnden

Prioriteringar

Insatser för kvalitetssäkring av kultur- och fritidsverksamheten

I Varberg värdesätts ett rikt kultur- och fritidsutbud och därför tillförs 1 mnkr för bibehållen kvalitet.

Wallstreet konstfestival

Kultur- och fritidsnämnden tillförs 1 mnkr 2025 för att satsa på konstfestivalen Wallstreet som ska bidra till ett rikare kulturliv i Varberg. Finansieringen upphör 2026.

Ramtillskott i stället för avgiftsjusteringar och förändrat utbud

Kultur- och fritidsnämnden tillförs 0,8 mnkr för att bibehålla syskonrabatt på kulturskolan, behålla utbud och öppettider på Kulturhuset Komedianten samt motverka taxehöjningar (utöver indexjustering) för lokaler till kultur- och idrottsföreningar.

Servicenämnden

Uppdrag

Upphäva och ersätta procentmålet om ekologisk mat

Ett av Varbergs kommuns miljömål 2008–2015 var att minst 15 procent av de kommunala storhushållens totala livsmedelsinköp skulle vara ekologiska senast 2010. I budget 2015 avsattes medel för att möjliggöra en ökning av ekologisk odlad mat. Satsningen uppskattade att den ekologiskt odlade maten skulle uppgå till 35 procent för kommunen.

I budget 2024 upphävs alla tidigare procentmål för livsmedelsinköp av ekologiskt odlad mat. En helhetsbedömning kring matens miljöpåverkan, att svenska lagstadgade krav avseende jordbruk och djurproduktion och kostnader ska beaktas vid inköp. För att nå hållbarhetsmål inom kommunens livsmedelsinköp ska ekologisk och lokal- och närproducerad mat fortsättningsvis inhandlas men flexibiliteten vid inköp ökar.

Genom att det ekologiska procentmålet upphävs kan upp till 3 mnkr omfördelas från 2025 till ökad valfrihet - skolmat.

Revidera måltidspolicyn

Servicenämnden får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder, göra en översyn och revidera nuvarande måltidspolicyn. Särskild vikt ska läggas på att ersätta SMART-modellen med en modell baserad på en helhetsbedömning kring barn/elevs/kunders önskemål, näringsrekommendationer och miljöpåverkan.

Policyn ska också beskriva flexibiliteten vid inköp av livsmedel tillsammans med att kostnader beaktas. Åtterrapporering till kommunfullmäktige senast tredje kvartalet 2024.

Prioriteringar

Reinvesteringar fastighet - investering

Planerat underhåll enligt underhållsplan av kommunens fastigheter är viktigt och därför tillskjuts servicenämnden 10 mnkr årligen under planperioden för reinvesteringar. Projekt som bland annat ska prioriteras under 2024 är Veddige simhall, Varbergs teater och Lindgårdens särskilda boende.

Laddstolpar för personal - investering

Då elektrifieringen av fordonsflottan även inkluderar kommunens egen personal ges servicenämnden en utökad investering om 2 mnkr för att fortsätta arbetet med utbyggnad av laddstolpar i anslutning till kommunala arbetsplatser. Den utökade budgeten ligger i investeringsobjektet ”Löpande inventarier och IT”.

Finansiell analys

För att beskriva och analysera kommunens ekonomiska läge används en modell för finansiell analys som är framtagen av Kommunforskning i Västsverige (Kfi) vid Göteborgs universitet. Analysen bygger på fyra perspektiv; kapacitet, risk, kontroll och beredskap.

Modellen omfattar en genomgång av den finansiella utvecklingen, av lång- respektive kortsiktig betalningsberedskap och betalningskapacitet samt av riskförhållande. Målsättningen är att med modellens hjälp kunna identifiera eventuella finansiella problem och klargöra om kommunkoncernen (kommunen och dess bolag) har en god ekonomisk beredskap. Varje perspektiv inleds med en översiktlig analys av hela kommunkoncernens finansiella ställning, för att sedan mer djupgående analysera kommunen.

Resultat

Kommunen

Målen för kommunkoncernen förutsätter i sin tur följande finansiella mål för kommunen:

1. Årets resultat för kommunen ska som ett genomsnitt uppgå till minst 200 mnkr per år för perioden 2020-2028.
2. Årets strukturella resultat* ska för varje enskilt år, undantaget år 2024, uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämnning.
3. Soliditeten för kommunen (exklusive pensionsåtagande i ansvarsförbindelse, skuld avseende finansiell leasing samt skulder avseende kommunala bolag) ska vid planperiodens slut uppgå till minst 50 procent.

* Det strukturella resultatet anger kommunens ekonomiska resultat om exploateringsöverskott, reavinster på anläggningstillgångar och redovisningsmässiga intäkter i form av gåvor, exkluderas.

Driftsresultat

Det första finansiella målet för kommunen fastställer att årets resultat i genomsnitt ska uppgå till minst 200 mnkr per år för perioden 2020-2028. Då målet är formulerat som ett genomsnitt för perioden kan resultatet variera mellan åren. Resultatnivåerna under kommande planperiod beräknas uppgå till 242 mnkr i genomsnitt per år, vilket gör att resultatmålet uppnås.

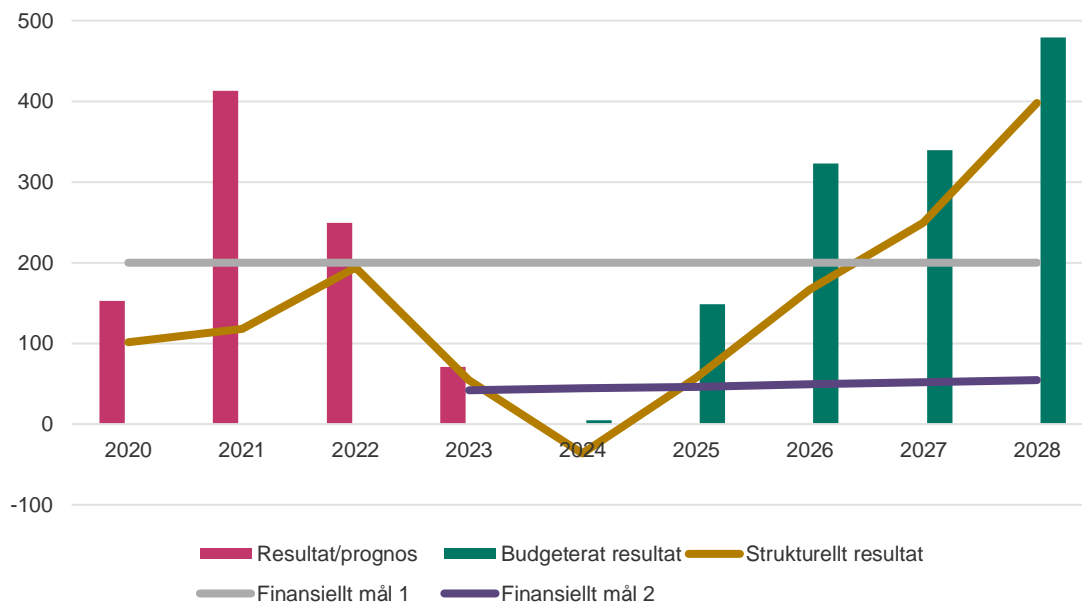
Det är viktigt att beakta att det under många år framöver ingår exploateringsöverskott, reavinster på anläggningstillgångar och redovisningsmässiga intäkter i form av gåvor i budgeten. Dessa överskott är nödvändiga att beakta i planeringsarbetet och bidrar starkt till de höga resultatnivåerna. Det är emellertid avgörande att även planera för ett positivt resultat där dessa poster exkluderas, ett så kallat strukturellt resultat. Varbergs kommun har därför ett kompletterande resultatmål som säger att det strukturella resultatet för varje enskilt år ska uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämnning. Under 2024 kommer inte det strukturella resultatmålet uppnås eftersom den höga inflationen ger engångseffekter på pensionskostnaderna men för perioden 2025 till 2028 beräknas målet nås med bred marginal.

Resultatnivåerna i *Budget 2024 och plan 2025-2028* förutsätter en omfattande anpassning, omställning och effektivisering av verksamheterna i storleksordningen

240 mnkr. Förutsatt att dessa åtgärder genomförs, uppnås de finansiella resultatmålen för kommunen.

Budget 2024 och plan 2025-2028 baseras på oförändrad skattesats med 20,33 procent.

Driftsresultat kommunen 2020-2028, mnkr

Kommunkoncernen

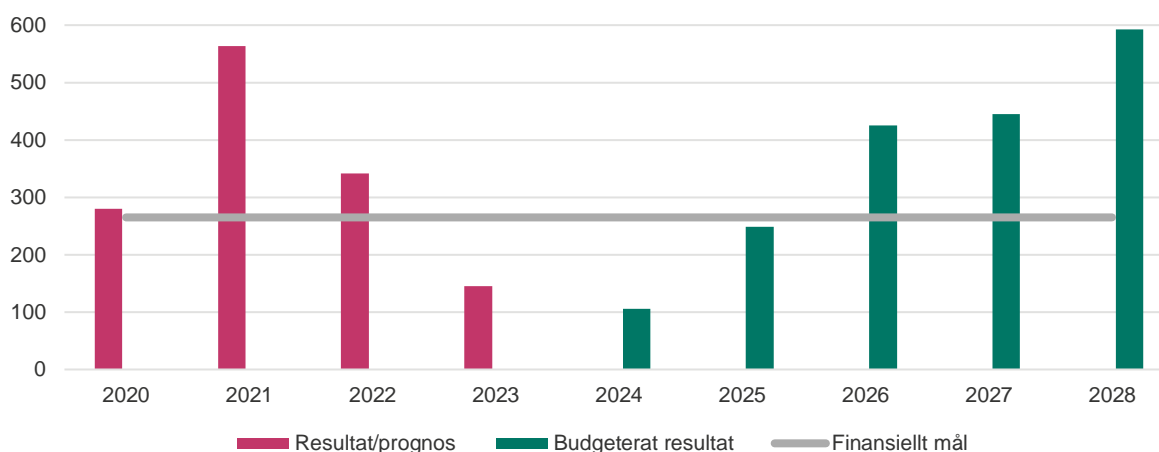
För att uppnå kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning beslutar kommunfullmäktige genom denna budgethandling om två finansiella mål för kommunkoncernen.

1. Årets resultat för kommunkoncernen ska, efter finansiella poster, som ett genomsnitt uppgå till minst 265 mnkr för perioden 2020-2028.
2. Soliditeten för kommunkoncernen (exklusive pensionsåtagande i ansvarsförbindelse och skuld avseende finansiell leasing) ska vid planperiodens slut uppgå till minst 30 procent.

Målen är satta för att kommunen ska klara av den ekonomiska utmaning det innebär att växa till en befolkning på 80 000 invånare fram till mitten av 2030-talet. Ökningen i invånarantal kräver stora investeringar i kommunal service, bostäder och infrastruktur men resulterar samtidigt i ökade intäkter. De finansiella målen ska garantera en god finansiell ställning för kommunkoncernen efter planperiodens slut och baseras på de kommunala bolagens ägardirektiv samt uppsatta finansiella mål för kommunen.

Genom *Budget 2024 och plan 2025-2028* beräknas kommunkoncernens genomsnittliga resultat efter finansiella poster för perioden 2020-2028, till 350 mnkr och resultatmålet nås därmed.

Driftsresultat kommunkoncernen 2020-2028, mnkr

Skatt- och nettokostnadsutveckling

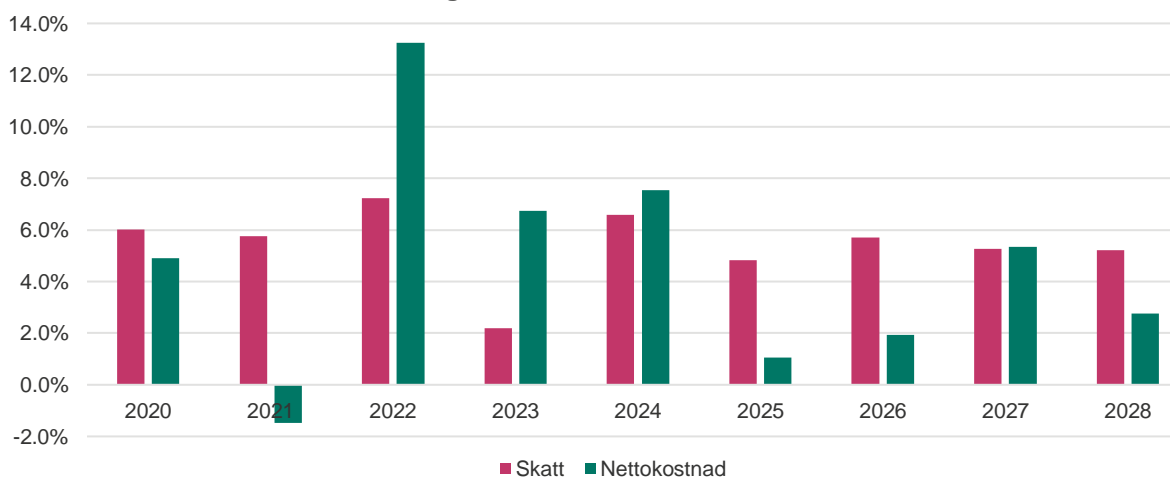
Kommunens skatteintäkter inklusive kommunalekonomisk utjämning beräknas öka med i snitt 5,5 procent per år under åren 2024-2028 och den varierande ökningstakten beror på befolknings- och skatteunderlagsförändring. Bedömningen kring samhällsekonomiska faktorer och en kraftigt växande befolkningen ger en stor skillnad i ökningstakten mellan åren.

Ur ett ekonomiskt perspektiv är det viktigt att nettokostnaderna inte ökar mer än skatteintäkterna. Nettokostnadsutvecklingen som visas i diagrammet nedan inkluderar effekterna av planerat anpassnings- och omställningsarbete och visar på vikten av att hålla nettokostnadsutvecklingen på en hållbar nivå.

Nettokostnadsutvecklingen under åren 2024-2028 ligger på i genomsnitt 3,7 procent vilket ger oss ett positivt resultat som i sin tur kan användas för att i större grad framöver självfinansiera de investeringar som krävs i en växande kommun.

De kommande åren präglas av en period med hög inflation, höjda räntor och åtstramning i penningpolitiken. Den samhällsekonomiska utvecklingen är helt avgörande för skatteintäkternas förväntade utveckling. En förändring av skatteunderlaget med en procentenhet innebär ökade eller minskade skatteintäkter för kommunen med cirka 35 mnkr.

Skatt- och nettokostnadsutveckling, %

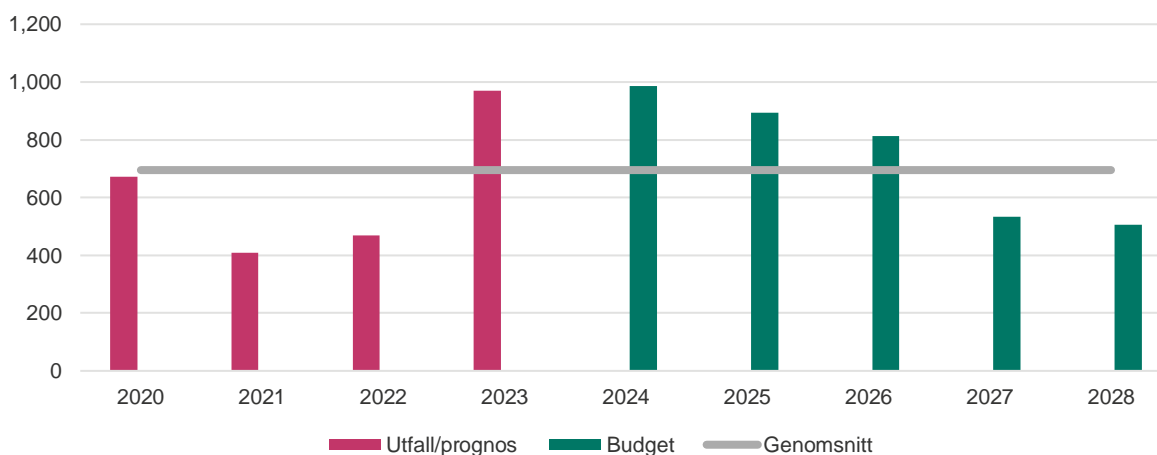
Investeringsnivå

Nedanstående diagram visar en genomsnittlig investeringsnivå på 695 mnkr för kommunen under perioden 2020-2028. Den höga investeringsnivån är möjlig tack vare en hög budgeterad resultatnivå och ett förändrat soliditetsmål från 60 till 50 procent. I ett långsiktigt perspektiv är det av stor vikt att investeringsnivån inte är större än kommunens möjlighet till självfinansiering. För perioden 2020-2028 är de budgeterade investeringsnivåerna på en sådan nivå att det inte är möjligt att kompensera med ett höjt driftsresultat utan kommunens grundekonomi kommer försämrats något under perioden.

Ett annat viktigt mått vid analys av investeringsnivåer är skattefinansieringsgraden. Den mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med de skatteintäkter som återstår när den löpande driften är hanterad. En skattefinansieringsgrad på 100 procent innebär att kommunen har skattefinansierat samtliga investeringar som är genomförda under året och att kommunens långsiktiga handlingsutrymme därmed förstärks. Alternativet till skattefinansiering är lån. Det skattefinansierade utrymmet för investeringar definieras som årets resultat plus avskrivningar. Förhållandet mellan investeringsnivån och avskrivnings-/ resultatnivån ger en indikation på om investeringsnivån ökar kommunens skuldsättning i den grad att det indirekt minskar utrymmet för driftskostnader i verksamheten.

Den skattefinansierade delen av kommunens investeringar har de senaste åren sjunkit, vilket förklaras av att investeringsnivån ökat mer än resultatet och avskrivningarna tillsammans. Under kommande år förväntas självfinansieringsgraden vara låg under första åren (2024-2025) för att sedan öka och vara klart över 100 procent i slutet av planperioden.

Nettoinvesteringar kommunen, mnkr

Kapacitet

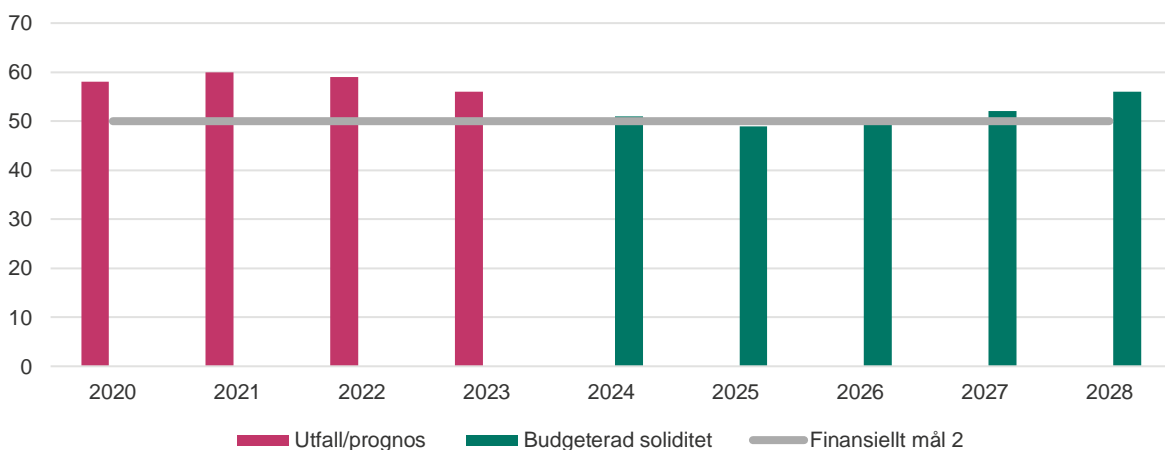
Kommunen

Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet kommunen har, desto lägre är skuldsättningen. Hur soliditeten utvecklas beror därmed på två faktorer: det årliga resultatet och förändringen av tillgångarna. Vid en jämförelse med olika kommuners soliditet bör man beakta att Varbergs system med en internbank, gör att balansräkningen ökar och soliditeten, som är ett relativt mått, minskar. Det är främst soliditetens förändring som är av intresse vid en finansiell analys.

Budgeterade resultat- och investeringsnivåer innebär att soliditeten (exklusive pensionsåtagande i ansvarsförbindelse, skuld avseende finansiell leasing samt skulder avseende kommunala bolag) vid planperiodens slut förväntas uppgå till minst 56 procent. Det innebär en ökning av soliditeten med drygt 3 procentenheter jämfört med föregående budget och kommer sig av ett högre genomsnittligt resultat för budgetperioden än tidigare. Den planerade nivån på soliditeten är fortsatt på en god nivå men behöver löpande utvärderas då den bygger på goda resultat i slutet av budgetperioden och att avsatta medel för investeringar är tillräckliga.

Den del av tillgångarna som finansieras med främmande kapital benämns skuldsättningsgrad och är soliditetens motsats. Under 2024 beräknas kommunens lånebehov uppgå till cirka 1,0 mdkr och den totala låneskulden uppgår till 3,5 mdkr i slutet av år 2028. Lånebehovet är en följd av de höga investeringsnivåerna och utgör inget problem så länge de finansiella målen uppnås, men innebär en kraftigt ökande räntekostnad.

Soliditet kommunen, %

Kommunkoncernen

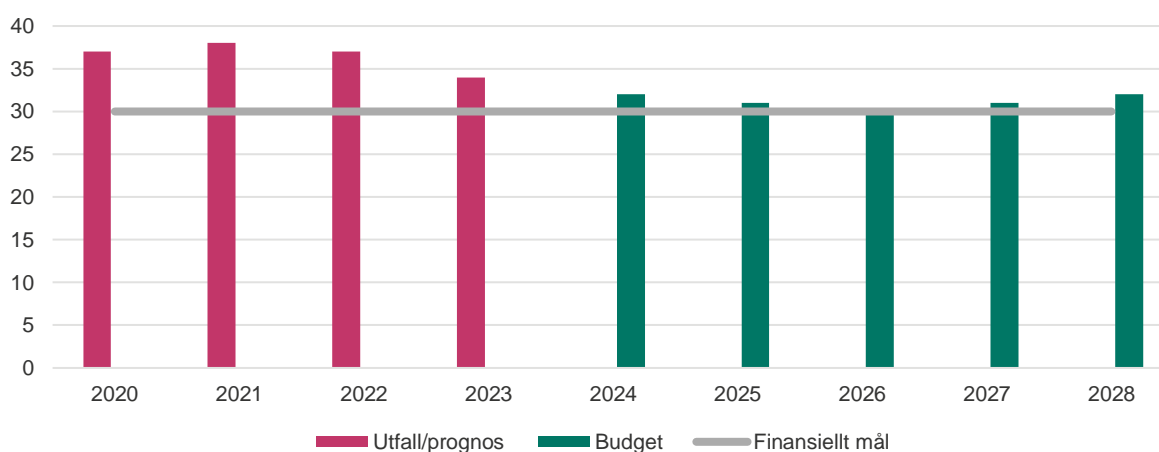
En viktig parameter för att avläsa kommunkoncernens långsiktiga kapacitet är att se på utvecklingen av soliditeten. Soliditeten påverkas av förändringen av tillgångar och skulder samt hur resultatet utvecklas över tid. Det är av stor vikt att de olika bolagen som ingår i kommunkoncernen har en soliditet som följer ägardirektiven. I annat fall riskerar kommunen såsom ägare att få tillskjuta medel om bolagen får finansiella svårigheter.

Den sammanvägda bilden av kapaciteten för kommunkoncernen är att den har en god nivå. I och med att investeringsnivåer samt ägardirektiv hanteras av

moderbolag, samt kommunfullmäktige, sker en löpande uppsikt av bolagen. Det finansiella soliditetsmålet för kommunkoncernen uppgår till 30 procent och förväntas uppnås.

När långgivare utvärderar kommunen ser man till kommunkoncernens totala skuldsättning. Fram till år 2028 förväntas den totala låneskulden för kommunkoncernen öka till strax över 12 mdkr. Kommunens största långgivare, Kommuninvest, genomförde 2021 en fördjupad analys av kommunkoncernens ekonomi, vilken visade på vikten av att bibehålla långsiktigheten, fortsatt ha kontroll på kostnadsutvecklingen och att även fortsättningsvis möta höga investeringsnivåer med höga resultatnivåer.

Soliditet kommunkoncernen, %

Risk

Kommunen

Likviditet

Likviditeten beskriver kommunens kortsiktiga betalningsförmåga. Den kan visas som omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder. Om måttet är 100 procent innebär det att omsättningstillgångarna är lika stora som de kortfristiga skulderna. Ju lägre tal, desto större är risken att likviditetsbrist uppstår. År 2022 var kassalikviditeten 46 procent, om semesterlöneskulden exkluderas. Kassalikviditeten påverkas positivt av att kommunen har en outnyttjad checkkredit på 200 mnkr. Kommunen bedöms ha en god likviditet, och har dessutom möjlighet att förstärka den ytterligare om så skulle behövas.

Borgensåtagande

Borgensåtaganden är viktiga vid bedömning av kommuner ur riskperspektiv. Varbergs kommuns borgensåtagande består huvudsakligen av 500 mnkr för Varbergs Stadshus AB:s lån samt av den solidariska borgen för Kommuninvests samtliga förpliktelser som kommunen tecknat genom medlemskap i föreningen.

I nuläget överstiger Kommuninvests tillgångar dess skulder och ger med det en låg risk.

Varbergs kommun har dessutom, genom internbanken, skulder för dotterbolagen som i augusti 2023 uppgick till ca 5,3 mdkr. Bolagen har ett kraftigt ökat upplåningsbehov de närmaste åren och detta indirekta borgensåtagande kommer då

att öka. Risken för dessa skulder får dock bedömas som liten eftersom de bolag som berörs visar gott resultat, har positivt kassaflöde och innehåller betydande övertvärden. De kommunala bolagen följer dessutom sina budgetar på ett bra sätt, vilket innebär att kommunen har kontroll över deras verksamhet.

Finansiell risk

Kommunen kommer ifrån en låg skuldsättning som succesivt har ökat de senaste åren och kommer fortsätta att öka under planperioden. Även om nya lån upptas de kommande åren innebär detta i kombination med den outnyttjade checkräkningskrediten att den finansiella risken är låg. En förändrad ränta med en procentenhet innebär i början av planperioden en ökad eller minskad kostnad för kommunen med ca 20 mnkr och i slutet av planperioden ca 30 mnkr.

Pensionsåtagande

Pensionsskulden i balansräkningen beräknas öka från 326 mnkr år 2023 till 360 mnkr år 2028 vilket innebär att den kraftiga ökningen som sågs 2022 och 2023 kommer stanna av i takt med att inflationen minskar och det nya pensionsavtalet AKAP-KR innebär att färre personer tjänar in förmånsbestämd pension. Den totala pensionsskulden (både i balansräkning och som ansvarsförbindelse) beräknas till 1 263 mnkr vid ingången av 2028, vilket är något lägre än år 2023 då skulden beräknas till 1 326 mnkr. Denna skuld är beaktad vid antagande av de finansiella målen och skulden kommer att hanteras förutsatt att de finansiella målen uppnås.

Befolkningsförändring

De skatteintäkter som ingår i budgeten har beräknats utifrån förutsättningen att invånarantalet under perioden 2023–2028 ökar från 68 500 till 73 200 invånare, det vill säga en ökning med 4 700 personer. Ett ökat invånarantal innebär ökade skatteintäkter, men samtidigt ökade kostnader. Det finns dock inget direkt samband mellan ökade skatteintäkter och ökade kostnader. Det innebär att kostnadsnivåerna som ingår i budget och plan löpande måste analyseras för att det inte ska uppkomma en ekonomisk obalans.

Det är svårt att förutsäga exakt hur stor befolkningsförändringen blir mellan åren. Ett förändrat invånarantal på 100 personer innebär ökade eller minskade skatteintäkter på ca 10 mnkr.

Kommunkoncernen

En god ekonomisk planering innebär att kommunkoncernen under ett kort och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Kommunkoncernen bör upprätthålla en sådan betalningsförmåga att man kan betala sina löpande utgifter utan att behöva låna kortsiktigt. Kommunen har idag en medvetet låg kassalikviditet för att inte behöva uppta nya lån för tidigt. Den låga kassalikviditeten innebär ett aktivt arbete med likviditetsplaneringen.

En av de mer övergripande riskerna för kommunkoncernen är ränteutvecklingen avseende låneskulden. Låneskulden fördelas framför allt på fastighetsbolaget, bostadsbolaget, energibolaget, vattenbolaget, hamnbolaget samt kommunen. För samtliga bolag och kommunen finns en räntepolicy som är relaterad till respektive bolags möjlighet att bära risk. I och med att räntebindningarna följer respektive räntepolicy, hålls riskfaktorn på en nivå som är ekonomiskt försvarbar. För planperioden förväntas kommunkoncernens snittränta öka från strax under 2 procent till 3 procent, en räntehöjning som är omhändertagen i bolagens och kommunens ekonomiska planering men som tar ett allt större utrymme i budgeten.

Kontroll

Balanskrav och resultatutjämningsreserv (RUR)

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en ekonomi i balans det vill säga att intäkterna är större än kostnaderna. Eventuella realisationsvinster från anläggningstillgångar måste exkluderas från intäkterna vid utvärderingen. Varbergs kommun har uppfyllt balanskravet varje år sedan det infördes år 2000.

Kommunen har också utnyttjat möjligheten att avsätta delar av tidigare års överskott i en resultatreserv för att kunna jämna ut svängningar i skatteintäkter mellan olika år och skapa en buffert för perioder av lågkonjunktur. Resultatreserven får enligt beslut uppgå till maximalt 10 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag, vilket motsvarar nära 550 mnkr i slutet på planeringsperioden. Vid bokslutet 2022 var resultatreserven fylld och under planperioden 2024–2028 finns ingen grund för att utnyttja resultatreserven då skatteunderlaget har en stark utveckling och det budgeterade resultatet överstiger noll varje år.

Måluppfyllelse

Kommunens struktur för uppföljning av ekonomi och verksamhet ger goda förutsättningar till kontroll. Arbetet med att följa fullmäktiges fyra strategiska målområden är ett viktigt led i kontrollarbetet. På www.varberg.se/mal finns en sammanställning över vilka nämndsmål som är kopplade till respektive strategiskt målområde. Denna sammanställning ger en bild av hur kommunens nämnder arbetar med de strategiska målområdena i riktning mot visionen.

Intern kontroll

Kommunfullmäktige beslutade 19 september 2023 om en reviderad riktlinje för intern kontroll i Varbergs kommun. Detta beslut innefattar riktlinjer och tillämpningsanvisningar för Varbergs kommun, där det bland annat anges att respektive nämnd har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom det egna verksamhetsområdet. Samtliga nämnder har antagit sina internkontrollmoment. Dessa redovisas årligen och är tillsammans med målanalysen ett redskap för kontroll av att verksamheten bedrivs enligt kommunfullmäktiges intentioner.

Resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys

Resultaträkning kommunen, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	876,2	940,8	945,4	962,1	1 014,1	1 035,7
Verksamhetens kostnader	-4 762,0	-5 113,2	-5 137,8	-5 228,9	-5 511,2	-5 629,0
Avskrivningar	-250,6	-275,7	-296,0	-308,9	-323,6	-360,8
Verksamhetens nettokostnad	-4 136,3	-4 448,0	-4 488,5	-4 575,7	-4 820,8	-4 954,1
Skatteintäkter	3 457,8	3 655,1	3 879,4	4 085,6	4 281,2	4 483,0
Utjämningsbidrag inklusive fastighetsavgift	730,7	808,8	800,3	860,9	925,5	995,9
Finansiella intäkter	135,9	203,3	220,3	250,3	275,5	292,8
Finansiella kostnader	-108,8	-214,9	-262,9	-297,8	-322,0	-338,1
Resultat efter finansiella poster	79,2	4,3	148,7	323,2	339,4	479,5
ÅRETS RESULTAT	79,2	4,3	148,7	323,2	339,4	479,5

Resultaträkning kommunkoncernen, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	3 128,4	3 090,3	3 348,5	3 642,4	3 980,3	4 271,4
Verksamhetens kostnader	-6 482,5	-6 672,0	-6 878,2	-7 186,9	-7 693,4	-8 040,2
Avskrivningar	-545,4	-592,8	-665,8	-706,9	-748,1	-803,7
Verksamhetens nettokostnad	-3 899,5	-4 174,6	-4 195,6	-4 251,3	-4 461,2	-4 572,5
Skatteintäkter	3 457,8	3 655,1	3 879,4	4 085,6	4 281,2	4 483,0
Utjämningsbidrag inklusive fastighetsavgift	730,7	808,8	800,3	860,9	925,5	995,9
Finansiella intäkter	28,4	35,5	25,5	25,5	25,5	25,5
Finansiella kostnader	-119,2	-219,5	-261,6	-295,6	-326,4	-338,8
Resultat efter finansiella poster	198,2	105,3	248,1	425,1	444,6	593,0
ÅRETS RESULTAT	198,2	105,3	248,1	425,1	444,6	593,0

Balansbudget kommunen, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	5 388,5	6 018,9	6 536,8	6 962,0	7 091,6	7 158,1
Maskiner och inventarier	318,4	398,4	478,4	558,4	638,4	718,4
Finansiella anläggningstillgångar	5 737,1	6 575,0	7 263,3	8 181,2	8 774,8	8 877,4
Summa anläggningstillgångar	11 444,9	12 993,2	14 279,4	15 702,5	16 505,7	16 754,8
Bidrag statlig infrastruktur	364,4	344,6	322,1	301,4	259,9	233,2
Omsättningstillgångar						
Förråd m.m.	117,9	164,5	174,1	158,2	231,4	308,7
Fordringar	749,4	749,4	749,4	749,4	749,4	749,4
Kortsiktiga placeringar						
Kassa och bank	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Summa omsättningstillgångar	967,3	1 013,9	1 023,5	1 007,6	1 080,8	1 158,1
SUMMA TILLGÅNGAR	12 776,5	14 351,7	15 625,1	17 011,6	17 846,4	18 146,1
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Årets resultat	79,2	4,3	148,7	323,2	339,4	479,5
Resultatutjämningsreserv	418,9	418,9	468,0	494,7	520,7	547,9
Övrigt eget kapital	3 612,0	3 691,3	3 646,5	3 768,5	4 065,7	4 377,9
Summa eget kapital	4 110,1	4 114,4	4 263,2	4 586,4	4 925,8	5 405,3
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	326,9	339,3	351,7	354,3	357,1	360,0
Andra avsättningar	186,2	160,7	150,7	135,7	66,1	23,7
Summa avsättningar	513,1	500,0	502,5	490,0	423,2	383,7
Skulder						
Långfristiga skulder	5 836,5	7 552,9	8 726,8	9 826,4	10 439,0	10 334,4
Kortfristiga skulder	2 316,8	2 184,4	2 132,7	2 108,7	2 058,4	2 022,7
Summa skulder	8 153,3	9 737,3	10 859,5	11 935,1	12 497,4	12 357,2
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	12 776,5	14 351,7	15 625,1	17 011,6	17 846,4	18 146,1

Balansbudget kommunkoncernen, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	1,8	2,0	1,5	1,3	1,0	0,9
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9 122,0	10 893,9	11 605,7	12 670,9	13 725,4	13 868,3
Maskiner och inventarier	4 769,2	3 988,8	4 789,2	5 410,0	5 430,5	5 888,0
Finansiella anläggningstillgångar	247,2	405,4	406,2	406,0	405,9	406,9
Summa anläggningstillgångar	14 140,2	15 290,1	16 802,6	18 488,2	19 562,8	20 164,2
Bidrag statlig infrastruktur	364,4	344,6	322,1	301,4	259,9	233,2
Omsättningstillgångar						
Förråd m.m.	131,0	175,8	185,4	169,5	240,7	318,0
Fordringar	1 003,5	1 143,6	1 104,8	1 173,7	1 156,1	1 238,6
Kortsiktiga placeringar						
Kassa och bank	103,5	102,4	102,4	102,4	102,4	102,4
Summa omsättningstillgångar	1 238,0	1 421,7	1 392,6	1 445,6	1 499,1	1 658,9
SUMMA TILLGÅNGAR	15 742,5	17 056,4	18 517,4	20 235,3	21 321,8	22 056,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Årets resultat	169,9	57,8	236,0	401,3	419,2	565,2
Resultatutjämningsreserv	418,9	418,9	468,0	494,7	520,7	547,9
Övrigt eget kapital	4 692,8	4 996,0	5 002,8	5 203,0	5 579,2	5 960,0
Summa eget kapital	5 281,6	5 472,7	5 706,9	6 099,0	6 519,1	7 073,1
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	345,1	358,2	370,6	373,2	376,0	378,8
Andra avsättningar	498,7	502,5	521,0	535,5	497,4	488,1
Summa avsättningar	843,8	860,6	891,6	908,7	873,4	866,9
Skulder						
Långfristiga skulder	7 084,4	8 286,9	9 589,5	10 852,4	11 611,3	11 821,5
Kortfristiga skulder	2 532,7	2 436,2	2 329,5	2 375,2	2 318,1	2 294,7
Summa skulder	9 617,1	10 723,1	11 918,9	13 227,6	13 929,4	14 116,3
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	15 742,5	17 056,4	18 517,4	20 235,3	21 321,8	22 056,3

Kassaflödesanalys kommunen, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Den löpande verksamheten						
Årets resultat	79,2	4,3	148,7	323,2	339,4	479,5
Justering för ej likviditetspåverkande poster	341,1	307,9	330,9	332,2	368,0	390,4
Övriga likviditetspåverkande poster	-25,8	-25,5	-10,0	-15,0	-69,6	-42,4
Poster som redovisas i annan sektion						
Förändring periodiserade anslutningsavgifter						
Förändring kortfristiga fordringar						
Förändring förråd och varulager	12,4	-46,7	-9,6	15,9	-73,1	-77,3
Förändring kortfristiga skulder	-129,2	-132,4	-51,7	-23,9	-50,3	-35,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten	277,8	107,7	408,3	632,4	514,3	714,5
Investeringsverksamheten						
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar						
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-800,4	-986,1	-893,9	-814,1	-533,2	-507,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar						
Förvärv av finansiella tillgångar	-1 009,3	-837,9	-688,3	-917,9	-593,6	-102,6
Avyttring av finansiella tillgångar						
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 809,7	-1 824,0	-1 582,2	-1 732,0	-1 126,8	-609,9
Finansieringsverksamhet						
Nyupptagna lån	1 531,9	1 716,3	1 173,9	1 099,6	612,6	-104,6
Amortering av skuld						
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	1 531,9	1 716,3	1 173,9	1 099,6	612,6	-104,6
Årets kassaflöde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Likvida medel vid året början	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Likvida medel vid årets slut	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Förändring likvida medel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Kassaflödesanalys kommunkoncernen, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Den löpande verksamheten						
Årets resultat	198,2	105,3	248,1	425,0	444,6	593,1
Justering för ej likviditetspåverkande poster	696,8	716,2	714,0	763,7	824,9	951,9
Övriga likviditetspåverkande poster	-16,3	-25,5	-10,0	-15,0	-69,6	-42,4
Poster som redovisas i annan sektion						
Förändring periodiserade anslutningsavgifter						
Förändring kortfristiga fordringar	-178,6	167,2	36,6	40,8	55,7	-19,9
Förändring förråd och varulager	91,8	-44,8	-9,6	15,9	-71,1	-77,3
Förändring kortfristiga skulder	28,1	-205,5	-63,9	-37,8	-87,0	-81,1
Kassaflöde från den löpande verksamheten	819,9	712,9	915,3	1 192,6	1 097,4	1 324,3
Investeringsverksamheten						
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar						
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-2 351,6	-2 429,2	-2 089,2	-2 292,2	-1 710,0	-1 219,8
Försäljning av materiella anläggningstillgångar						
Förvärv av finansiella tillgångar						
Avyttring av finansiella tillgångar						
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-2 351,6	-2 429,2	-2 089,2	-2 292,2	-1 710,0	-1 219,8
Finansieringsverksamhet						
Nyupptagna lån	1 531,9	1 716,3	1 173,9	1 099,6	612,6	-104,6
Amortering av skuld						
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	1 531,9	1 716,3	1 173,9	1 099,6	612,6	-104,6
Årets kassaflöde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Likvida medel vid året början	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Likvida medel vid årets slut	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Förändring likvida medel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Investeringar

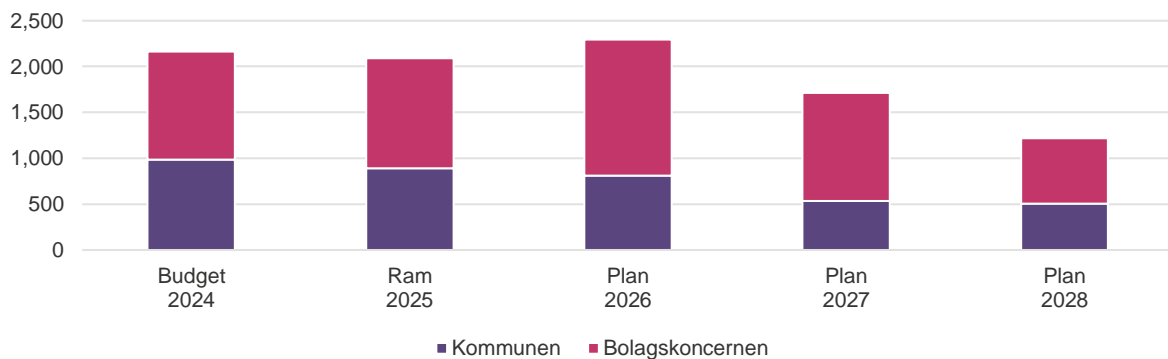
Sammanfattande beskrivning

Varberg växer och utvecklas och med en ökande befolkning kommer ett allt större behov av bland annat bostäder, infrastruktur och verksamhetslokaler.

Kommunkoncernens investeringsplan rymmer flera investeringsprojekt för att öka kapaciteten i förskolor, skolor och boenden. Till detta kommer investeringar i bland annat nyproduktion av bostäder, hamnanläggningar, vattentorn och vattenledningar, elnät, gator och cykelvägar. Allt för en hållbar samhällsutveckling.

Kommunkoncernen förväntas investera för 9,5 mdkr under kommande planperiod. De kommunala bolagen står för 5,7 mdkr av investeringsutgifterna. Mer om bolagens investeringar finns att läsa i avsnittet ”Investeringsplan per bolag”.

Kommunkoncernens planerade investeringsutgifter 2024-2028, mnkr

Kommunen

Kommunens finansiella mål medger en genomsnittlig investeringsnivå om 760 mnkr per år för åren 2024-2028. Det sammanlagda investeringsutrymmet för planperioden är 3,8 mdkr för kommunen. I investeringsplanen finns projekt för vilka förstudierna ännu inte är klara och där kalkylerna är osäkra. Dessa investeringar är markerade med "x", i tabellen "Investeringsplan per nämnd", men de preliminära beloppen är inkluderade i det totala investeringsutrymmet.

I tabellen nedan ingår de uppskattade beloppen för "x:en", inom respektive område.

Nämndernas investeringar per område 2024-2028, mnkr

Område	Projekt-kalkyl/löpande investering	Prognos utfall t.o.m 2023	Prognos överföring tidigare beslut	Budget 2024 exklusive överföring	Ram 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Förskolor och skolor	3 709,1	284,1	-31,4	595,2	504,2	431,0	206,3	184,4
Omsorgsverksamhet	1 279,3	24,7	5,3	54,0	72,4	111,7	118,3	100,1
Idrotts- och fritidsanläggningar, inkl. idrottshallar i skolor	760,8	42,8	1,1	75,5	67,1	34,3	0,3	4,8
Övriga förvaltningsfastigheter	36,9	11,0	1,8	25,5	5,5	5,5	5,5	6,0
Gator och vägar samt gång- och cykelvägar	339,8	77,6	36,8	59,1	85,6	84,5	66,6	55,0
Offentlig plats samt Hamnanläggningar	357,6	109,0	14,5	39,3	34,7	31,7	23,8	25,7
Inventarier och IT	64,1	2,1	1,6	57,6	44,4	35,6	32,5	39,3
Mark- och fastighetsförvärv	10,0	0,0	0,0	10,0	10,0	10,0	10,0	12,0
Reinvesteringar i fastigheter	70,0			70,0	70,0	70,0	70,0	80,0
Totalsumma	6 627,6	551,3	29,7	986,2	893,9	814,3	533,3	507,3

Skolfastigheter

Byggnation av Håstensskolan pågår samt om- och tillbyggnad av Trönningeskolan och Väröbackaskolan. Det pågår också projektering inför byggnationen av Tångabergsskolan. Ytterligare projekt planeras som rör grundskoleplatser i kommunen. Det handlar dels om att anpassa befintliga lokaler så att de bättre stödjer verksamheternas behov, dels om nya grundskoleplatser.

Förskolor

Det pågår byggnation av förskolor i Trönningenäs, Bläshammar och Limabacka och under budgetåret planeras byggstart av förskola i Trönninge. Utöver det planeras en förskola inom centrumområdet under planperioden.

Omsorgsverksamheter

Under planperioden kommer kommunen att bygga ett särskilt boende för äldre i Trönninge samt boenden för personer med funktionsnedsättning. Under perioden startar även planeringsarbetet för ytterligare platser inom omsorgsverksamheter.

Idrotts- och fritidsanläggningar

Under kommande år avsätts medel för nya idrottshallar och utbyte av konstgräsplaner.

Övriga förvaltningsfastigheter

I gruppen övriga förvaltningsfastigheter ingår bland annat om- och nybyggnation av räddningsstationer.

Offentlig plats

Flera projekt pågår och det planeras för utveckling av kommunens offentliga platser. Det handlar bland annat om investeringar i lekplatser, mötesplatser och olika former av tillgänglighetsåtgärder. Men även om större projekt exempelvis utveckling av kommunens badplatser och Apelviken som destination.

Gång- och cykelvägar samt gator och vägar

Hamn- och gatunämnden genomför flera projekt för att främja hållbart resande. Exempel på detta är cykelvägar och kollektivtrafikåtgärder. Det pågår ombyggnation av korsningar samt renovering och gestaltning av broar på olika håll i kommunen.

Arbetet syftar till att uppnå ett bättre trafikflöde, ge ökad säkerhet för oskyddade trafikanter och en bättre miljö.

Hamnanläggningar

Farehamnen byggs ut för att ersätta den äldre handelshamnen som försvinner för att lämna plats för den nya stadsdelen Västerport. Kommunens del av projektet omfattar muddring, markförstärkning och markuppfyllnad. Hallands Hamnar AB ansvarar för järnväg, infartsgata, terminalyta, kajer, skogspir, yta för pappersmassa samt utrustning och installationer.

Inventarier och IT

De medel som i budget avsätts för inköp av inventarier ska dels användas till färdigställda anläggningar, dels till mindre verksamhetsinvesteringar.

Inom området ingår även inköp av datorer och mobiltelefoner för intern uthyrning till kommunens förvaltningar. Även investeringar i IT-infrastruktur såsom servrar och nätverksutrustning inkluderas, samt inventarier till ombyggnaden av Stadshus C.

Mark- och fastighetsförvärv

Kommunfullmäktige avsätter årligen medel till förvärv av strategisk mark, för framtida exploateringar eller för inlösen vid infrastrukturella projekt.

Reinvesteringar i fastigheter

Från och med 2018 redovisas periodiskt underhåll av fastigheter som reinvesteringar. I investeringsbudgeten har därför en årlig utgiftspost om cirka 70 mnkr avsatts under planperioden.

Investeringsplan per nämnd

Investeringsplanen visar alla kommunens pågående och planerade investeringar, sorterade under respektive ansvarig nämnd. Nybyggnationer är samlade under kommunstyrelsen, som i egenskap av fastighetsägare är ansvarig för samtliga byggprojekt, oavsett vilken verksamhet som berörs.

Investeringarna är uppdelade i fem olika kategorier:

- **Påbörjade projekt** är investeringar som redan är igångsatta.
- **Projekt kända sedan tidigare budget** har ännu inte påbörjats, men finns med i den långsiktiga planen.
- **Nya projekt med slutförd förstudie** har beslutats under 2023 och finns med i budget för första gången.
- **Nya projekt under förstudie/åtgärdsval** är investeringar där förstudie eller åtgärdsval pågår.
- **Nya projekt utan förstudie** är investeringar där förstudie inte har påbörjats eller där projektets natur gör att förstudie inte krävs.

Investeringar där förstudie ännu inte är framtagen är markerade med "x" och investeringar som finansieras externt är markerade med "E" i tabellen. Löpande investeringar avser medel som avsätts under flera år framöver.

Varje projekt presenteras närmare i löpande text i avsnittet efter tabellen.

Ansvarig nämnd/projekt	Projekt-kod	Projekt-kalkyl/löpande investering	Prognos utfall t.o.m 2023	Prognos överföring tidigare beslut	Budget 2024 exklusive överföring	Ram 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kommunstyrelsen		2 030,1	324,9	-20,7	662,5	492,8	295,3	114,8	89,0
Påbörjade projekt	-								
Löpande ram för mindre investeringar	31125	0,5			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Konstgräsplan med omklädningsrum Väröbacka	34003	20,4	10,9	5,0	4,5				
Trönningenäs förskola	32355	44,0	29,0	-2,6	17,6				
Löpande ram för projektkomplettering	31130	2,0		3,0	2,0	2,5	2,5	2,5	3,0
Ny gruppbostad Limabackavägen	37501	30,6	22,4	5,6	2,6				
Skällinge räddningsstation	39113	24,9	11,0	-1,2	15,0				
Om- och tillbyggnad Väröbackaskolan	32603	133,1	21,2	3,2	87,8	20,9			
Håstensskolan	32628	513,2	137,4	-61,7	251,3	158,6	26,1	1,5	
Håstensskolan, idrottshallar	32628	113,6	30,3	-6,3	48,3	35,1	5,8	0,3	
Tångaberghsskolan	32629	298,7	6,8	8,1	69,2	112,9	101,7	0,0	
Tångaberghsskolan, idrottshall	32629	71,5	1,6	2,1	16,3	27,0	24,5	0,0	
Om- och tillbyggnad Trönningeskolan	32621	63,9	29,6	15,1	19,2				
Bläshammars förskola	32626	57,8	18,7	10,0	25,7	3,4			
Nya projekt med slutförd förstudie		0,0							
Borgasgårds förskola	32356	87,8	0,3	-0,3					
Limabacka förskola	32358	84,8	5,0		51,0	28,8			

Ansvärlig nämnd/projekt	Projekt-kod	Projekt-kalkyl/löpande investering	Prognos utfall t.o.m 2023	Prognos överföring tidigare beslut	Budget 2024 exklusive överföring	Ram 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Löpande ram för verksamhetsanpassningar		10,0			10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Skydd och beredskap		5,0			5,0				
Särskilt boende/Förskola Trönninge, förskolans del	37408	71,1			7,1	21,3	28,4	14,2	
Särskilt boende/Förskola Trönninge, omsorgsverksamhetens del	37408	239,3	0,3	-0,3	23,9	71,8	95,7	47,9	
Maskinhall Övre IP	34043	5,0			5,0				
Kapacitetshöjning Påskbergsskolan	32610	151,1	0,4	-0,4				37,8	75,5
Nya projekt utan slutförd förstudie	-								
Permanent slutförvaring arkiv, inventarier		2,0			0,5				
Kommunstyrelsen stadsutveckling		2,0	3,0	-1,3	6,0	2,0	0,0	0,0	0,0
Projekt kända sedan tidigare budget	-								
Utveckling av fd spårområde Väst kustbanan		2,0				2,0			
Nya projekt med slutförd förstudie	-								
Stationsområde Värö	31401	x	3,0	-1,3	6,0	x	x	x	x
Förskole- och grundskolenämnden		123,1	7,0	3,9	21,1	58,7	25,9	13,6	5,8
Påbörjade projekt	-								
Löpande ram för mindre investeringar	36101	2,8			2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
Trönningenäs förskola, inventarier	32355	1,6			1,2	0,4			
Utemiljö satsningar	36151	22,0	7,0		2,5	2,5	5,0	5,0	
Löpande satsningar inomhusmiljö förskola och grundskola	36152	3,0			3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Projekt kända sedan tidigare budget									
Om- och tillbyggnad Väröbackaskolan, inventarier	32603	4,0			3,0	0,5	0,5		
Håstensskolan, inventarier	32628	24,5				19,6	4,9		
Håstensskolan anpassad grundskola, inventarier	32628	15,3				12,2	3,1		
Tångbergsskolan, inventarier	32629	21,2				14,8	4,2	2,2	
Om- och tillbyggnad Trönningeskola, inventarier	32621	6,6			5,0	1,7			
Blåshammars förskola, inventarier	32626	2,4			1,8	0,6			
Förskoleplatser Centrum, utökad kapacitet omsorg på obekvämt arbetstid	32609	3,9		3,9					
Nya projekt med slutförd förstudie									
Borgasgård förskola, inventarier	32356	3,2							

Ansvarig nämnd/projekt	Projekt-kod	Projekt-kalkyl/löpande investering	Prognos utfall t.o.m 2023	Prognos överföring tidigare beslut	Budget 2024 exklusive överföring	Ram 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Limabacka förskola, inventarier	32358	3,2			1,9	0,6	0,6		
Trönninge förskola, inventarier	37408	2,4					1,8	0,6	
Kapacitetshöjning Påskbergsskolan, inventarier	32610	7,0							
Nya projekt utan slutförd förstudie									
Förskoleplatser Centrum		x				x	x	x	
Förskoleplatser Centrum, inventarier		x						x	
Rolfstorp grundskola tillbyggnad exkl idrottshall		x							x
Rolfstorp grundskola tillbyggnad exkl idrottshall, inventarier		x							x
Grundskoleplatser upptagningsområde Mariedal/Almers		x					x	x	x
Grundskoleplatser upptagningsområde Bocksten		x				x	x	x	x
Grundskoleplatser upptagningsområde Bocksten, inventarier		x							x
Grundskoleplatser upptagningsområde Bosgård		x							x
Grundskoleplatser upptagningsområde Hagaskolan		x					x	x	x
Grundskoleplatser upptagningsområde Hagaskolan, inventarier		x							x
Grundskoleplatser upptagningsområde Furuberg		x							x
Grundskoleplatser upptagningsområde Bläshammar		x					x		
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden		31,9	28,7	-6,7	9,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Påbörjade projekt									
Löpande ram för mindre investeringar	39101	1,9			1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Verksamhetsanpassning lokaler	39130	30,0	28,7	-6,7	8,0				
Nya projekt utan slutförd förstudie									
Ny gymnasieskola		x			x	x	x		
Socialnämnden		38,9	2,0	0,0	29,9	2,4	2,4	9,4	2,4
Påbörjade projekt									
Löpande ram för mindre verksamhetsinvesteringar	37100	2,4			2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Kyla i särskilt boende	37131	5,0	2,0		3,0				
Projekt kända sedan tidigare budget									
Ny gruppboende Limabackavägen, inventarier	-	0,7			0,7				

Ansvarig nämnd/projekt	Projekt-kod	Projekt-kalkyl/löpande investering	Prognos utfall t.o.m 2023	Prognos överföring tidigare beslut	Budget 2024 exklusive överföring	Ram 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Nya projekt med slutförd förstudie	-								
Särskilt boende Trönninge, inventarier		7,0						7,0	
Nya projekt utan slutförd förstudie	-								
Servicebostäder, inventarier		x				x			
Särskilt boende Nordväst	-	x							x
Gruppboestad 12-enhet	-	x						x	x
Gruppboestad 12-enhet, inventarier	-	x							x
Lokalanpassning hemtjänst Rolfstorp	-	2,5			2,5				
Lokalanpassning tillfälliga hemtjänstlokaler nordväst	-	2,3			2,3				
Lokalanpassning Skansliden	-	17,4			17,4				
Lokalanpassning Skansliden, inventarier	-	1,6			1,6				
Särskilt boende kapacitetsökning befintliga boenden	-	x					x	x	x
Särskilt boende kapacitetsökning befintliga boenden, inventarier	-	x							x
Byggnadsnämnd		3,9	0,0	0,0	0,9	3,9	1,8	1,8	1,8
Påbörjade projekt	-								
Löpande ram för verksamhetsinvestering	33101	0,9			0,9	0,9	1,8	1,8	1,8
Projekt känd sedan tidigare budget									
Nytt system, kommunala lantmäteriet		3,0				3,0			
Hamn- och gatunämnd		546,9	183,5	50,6	93,9	118,9	116,7	89,5	75,1
Påbörjade projekt	-								
Ombyggnad av korsningar och gator	35003	78,3	55,2	3,8	9,7	9,6			
Löpande investeringar park/allmän plats	35901	7,8		1,1	7,8	9,6	9,6	9,6	9,6
Utveckling av badplatser fas 2	35033	25,0	12,4	4,7	5,0	2,6	0,2	0,1	
Löpande trafikinvesteringar	35900	13,5		-0,6	13,5	13,5	13,0	13,0	13,0
Platsskapande insatser och attraktiv byggtid	35048	4,5	4,0	0,0	0,5				
Socitetsparken upprustning	35021,392	16,0	0,9				6,4	6,2	2,5
Löpande ram för mindre verksamhetsinvesteringar	35101	1,0			1,0	1,0	1,0	1,0	2,0
Utformning av Lassabackadeponin	35150	34,9	27,2	1,5	5,7	0,5			
Löpande arbetsmaskiner, parkavdelningen	35160	1,5			1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Löpande cykelinvesteringar	35601	5,0		4,7	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Servicebyggnad fästningsområdet	35037	10,1	1,1	3,9	1,6	3,6			
Apelviken, etapp 1-3	31232	60,0	58,4	-1,1	2,7				

Ansvärlig nämnd/projekt	Projekt-kod	Projekt-kalkyl/löpande investering	Prognos utfall t.o.m 2023	Prognos överföring tidigare beslut	Budget 2024 exklusive överföring	Ram 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Östra Hamnvägen etapp 1-4	38210	120,0	9,5	9,1	2,0	22,0	22,0	22,0	22,0
Korsning Getterövägen	38331	17,3	5,6	11,0	0,8				
Prins Julians lekplats	35151	0,9	-1,6	1,8	0,6				
Stadsnära skogar	35152	17,5	1,0	1,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Skällinge Räddningsstation, Skutevägen	35154	3,2	0,1	1,5	1,6				
Innerhamnen - Fästningsområdet	35063	6,0	2,5	0,5	3,0				
Anslutningar omkring Varbergs station	38142	31,8	6,4	7,0			8,8	9,6	
Västsvenska paketet cykel - extern finansiering	35181				E	E	E	E	
Stationsområde Varberg stad - extern finansiering	38401				E	E	E	E	
Projekt kända sedan tidigare budget									
Belysning gång- och cykelväg Stråvalla (Löftaån-Lycketorpsvägen), väg 845		1,2					1,2		
Nya projekt med slutförd förstudie									
Masshanteringsstation		40,0			2,0	20,0	18,0		
Infrastruktur ny konstgräsplan samt utökad kapacitet grundskola Väröbacka		2,5			2,5				
Gång- och cykelväg Syllingevägen Veddige-Värö etapp 1	31303	26,5	0,6	0,4	8,5	8,5	8,5		
Nya projekt utan slutförd förstudie									
Löpande infrastruktur, skolor och särskilda boenden		12,5			12,5	15,0	15,0	15,0	15,0
Infrastruktur Tångabergrsskolan		x					x	x	
Infrastruktur Håstensskolan		x			x	x			
Infrastruktur Peder Skrivares skola		x					x	x	
Infrastruktur Limabacka förskola		x			x				
Infrastruktur Grundskoleplatser Centrum		x				x	x		
Infrastruktur Särskilt boende Nordväst		x					x	x	x
Reinvestering broar 2024-2027		8,0			2,0	2,0	2,0	2,0	
Löpande, ökad kronäckning		2,0			2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Hamninvesteringar		1,0	0,0	1,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Påbörjade projekt									
Löpande hamninvesteringar	35802,358	1,0		1,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Kultur- och fritidsnämnden		13,7	0,0	1,8	4,5	9,0	6,0	2,0	2,0
Påbörjade projekt									
Löpande ram för mindre verksamhetsinvesteringar	34101	1,6			1,6	1,6	1,6	1,6	1,6

Ansvarig nämnd/projekt	Projekt-kod	Projekt-kalkyl/löpande investering	Prognos utfall t.o.m 2023	Prognos överföring tidigare beslut	Budget 2024 exklusive överföring	Ram 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Löpande konstnärlig gestaltning landsbygd och byggprojekt		1,6		1,6	1,6	2,4	0,4	0,4	0,4
Konstgräsplan och omklädning Väröbacka, inventarier	34003	0,5		0,2	0,2				
Projekt kända sedan tidigare budget									
Håstensskolan idrottshallar, AV-utrustning och inventarier	32628	5,0			1,0	4,0			
Tångabergsskolan idrottshall, AV-utrustning och inventarier	32629	5,0				1,0	4,0		
Nya projekt med slutförd förstudie									
Maskinhall Övre IP, inventarier	34043	0,1			0,1				
Projekt utan slutförd förstudie									
Rolfstorp grundskola tillbyggnad, kultur- och fritidsnämndens behov		x							x
Lokal för andra sporter i Varberg									x
Grundskoleplatser upptagningsområde Bosgård, kultur- och fritidsnämndens behov		x							x
Wallstreet, konstutställning		x				x			
Servicenämnd		118,5	2,0	0,0	116,5	98,0	94,8	91,7	107,5
Påbörjade projekt									
Löpande inventarier och IT		22,5			22,5	25,0	21,8	18,7	24,5
Löpande myndighetskrav fastighet	32190	3,0			3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Löpande reinvesteringar fastighet (inklusive energieffektivisering fastighet)	32900	70,0			70,0	70,0	70,0	70,0	80,0
Stadshus C - Inventarier och IT	32143	17,8	2,0		15,8				
Nya projekt med slutförd förstudie									
Kommunfullmäktigesalen - Inventarier och IT		5,2			5,2				
SUMMA INVESTERINGAR		2 909,9	551,1	29,6	946,1	788,5	545,6	325,5	286,4
Löpande Markförvärv		10,0			10,0	10,0	10,0	10,0	12,0
SUMMA INVESTERINGAR, INKL MARKFÖRVÄRV		2 919,9	551,1	29,6	956,1	798,5	555,6	335,5	298,4
Medfinansiering									
Norra stationsbron	38 145	27,0	14,5		10,5	2,0			
Värö station		x			15,0	x	x	x	x
Gång- och cykelväg Veddige-Derome		4,2			0,2	0,2	0,2	3,6	
Gång- och cykelväg Stråvalla (Löftaån- Lycketorpsvägen), väg 845		4,3			0,4	0,4	3,5		

Kommentarer till nämndernas investeringsplan

Kommunstyrelsen

Löpande ram för mindre investeringar

Ram anpassad för mindre verksamhetsinvesteringar.

Konstgräsplan med omklädningsrum, Väröbacka

Projektet omfattar anläggning av en ny konstgräsplan i Väröbacka. Tillsammans med konstgräsplanen uppförs läktare, belysning och en komplementbyggnad för redskap, maskiner m.m. I anslutning till anläggningen planeras parkeringsplatser som ska samnyttjas med Väröbackaskolan.

Trönningenäs förskola

Projektet omfattar en ny förskola i Trönningenäs med 80 platser fördelat på fyra avdelningar. Förskolan förväntas stå klar inför höstterminen 2024.

Löpande ram för projektkomplettering

Används till behov av mindre kompletteringar i redan färdigställda och avslutade fastighetsinvesteringar.

Ny gruppbostad Limabackavägen

Ny gruppbostad i Väröbacka med sex lägenheter i två separata huskroppar, samt tillhörande gemensamhetsytor, personalutrymmen och utemiljö. Byggnaden förväntas färdigställas under första kvartalet 2024.

Skällinge räddningsstation

Ny räddningsstation i Skällinge som ersätter befintlig station. Räddningsstationen uppförs med Tvååkers och Värös nya räddningsstation som referens. Byggnationen färdigställs under 2024.

Om- och tillbyggnad Väröbackaskolan

Kapacitetshöjande åtgärder för att utöka antalet grundskoleplatser, framför allt i högstadiet. Skolan kompletteras med en byggnad som innehåller storkök, matsal, klassrum och grupprum. Befintlig skola byggs om, skolan får en bättre anpassad utemiljö, nya parkeringsplatser och säkrare angöring för matleveranser och sopbil. Idag är Väröbackaskolans lokaler mycket belastade. Skolans utbyggnad förbereder även för den planerade byggnationen av bostäder i området. De kapacitetshöjande åtgärderna planeras att vara etablerade inför höstterminen 2025.

Håstensskolan

Ny grundskola med kapacitet för 750 elever samt anpassad grundskola med 100 platser och en separat byggnad för elever med särskilda behov. Genomförande planeras under år 2023–2026. Byggnation pågår och den nya skolan förväntas stå klar att tas i bruk höstterminen 2025, därefter rivs befintlig skola. Skolgård samt hus för elever med särskilda behov planeras stå klart till höstterminen 2026.

Håstensskolan, idrottshallar

Till den nybyggda skolan planeras för en fullstor, delbar idrottshall samt ytterligare två mindre hallar, lokaler för omklädningsrum med mera och kompletterande idrottsyta för att klara behovet av idrottstimmar för skola och föreningsliv.

Tångbergsskolan

Ny F-9-skola i det nya upptagningsområdet enligt beslutad Skolororganisationsutredning 2021. Skolan beräknas utifrån en kapacitet på 650 platser. Det pågår ett arbete med att ta fram en detaljplan för skolfastigheten. Den nya skolan avlastar Deromeskolan, Vidhögeskolan, Lindbergs skola, Bläshammar skola samt Trönninge skola. Inflyttning planeras till hösten 2026.

Tångbergsskolan, idrottshall

Till den nybyggda skolan planeras för en fullstor, delbar idrottshall samt lokaler för omklädning och viss kompletterande verksamhetsyta för att klara behovet för skola, verksamhet och föreningsliv.

Om- och tillbyggnad Trönningeskolan

Tillbyggnad av befintlig grundskola för att möta behovet av platser till följd av fortsatt bostadsexploatering i upptagningsområdet. Tillbyggnad ska ge kapacitet för ytterligare 200 elever i syfte att skapa en jämn indelning mellan de olika stadierna i grundskolan, med inriktning årskurs F-9. Byggnation pågår och tillbyggnaden förväntas stå klar att ta i bruk höstterminen 2024.

Bläshammar förskola

En ny förskola i Bläshammar planeras byggas och stå klar vid årsskiftet 2024/2025, för att möta behovet av förskoleplatser i området för pågående och kommande utbyggnad. Inkomna anbud innebar ökade kostnader mot budgeterade medel, varpå avsatta medel utökas.

Borgasgårds förskola

Ny förskola i Borgasgård med kapacitet för 160 barn. Detaljplan är klar och förstudien är godkänd. Med grund i givna planeringsförutsättningar för investeringsramar planeras genomförandet dock ske efter planperioden.

Limabacka förskola

Ersätter nuvarande Limabacka förskola. Ny förskola planeras för 160 barn med genomförande under 2024-2025. Detaljplan har vunnit laga kraft. Upphandling av projektet planeras under hösten 2023. Förskolan planeras stå klar till årsskiftet 2025/2026.

Löpande ram för verksamhetsanpassningar

Budgetposten ska inrymma medel för kapacitetshöjande åtgärder där avsteg från fastighetsinvesteringsprocessen och budgetprocessen måste göras. Budgetposten ska även kunna användas för anpassning och utveckling av befintliga fastigheter som exempelvis kan ske i samband med planerat underhåll eller där åtgärder krävs för att iordningställa och utveckla befintliga och nya fastigheter som förvärvas för att göra dessa uthyrningsbara, energieffektivare och estetiskt tilltalande med syfte att bevara och höja värdet på fastigheten.

Skydd och beredskap

Avser åtgärder som syftar till att säkerställa funktion i kommunägda samhällsviktiga byggnader under kristid, exempelvis tekniska installationer för reservkraftförsörjning, dricksvattenförsörjning och personskydd.

Särskilt boende/Förskola Trönninge

Nybyggnation av ett särskilt boende och en förskola på gemensam tomt i Trönninge. Byggnation avser för socialnämndens räkning ett boende för service och omvårdnad

av äldre innehållande ca 60 platser samt lokaler för hemtjänst. För förskole- och grundskolenämndens räkning avses en förskola med 80 platser samt lokaler för pedagogisk omsorg under kväll, natt och helg. I byggnaden planeras även gemensamma lokaler i form av storkök, omklädningsrum och administrativa ytor.

Maskinhall Övrevi IP

Befintlig maskinhall har nått teknisk bortre livslängd och ersätts med ny byggnad för att bibehålla en god arbetsmiljö för skötsel och service av anläggningsmaskiner. Projektet ska även ersätta äldre förrådsbyggnader i området.

Kapacitetshöjning Påskbergsskolan

Kapacitetsökning för Påskbergsskolan till en 3-parallell F-9-skola med 750 platser. Med grund i givna planeringsförutsättningar för investeringsramar planeras genomförandet ske 2027-2029, vilket är ett par år senare än av förskole- och grundskolenämndens beskrivna behov.

Permanent slutförvaring arkiv

Kommunstyrelsen har tagit fram en behovsanalys för slutförvar av arkivhandlingar. Dagens lokaler är inte ändamålsenliga samt uppfyller inte gällande lagar och regelverk. Ett åtgärdsval behöver startas för att utreda en lämplig framtida fastighet för permanent långsiktig lösning av slutförvar. Då ett slutförvar är ett permanent behov bedömer samhällsutvecklingskontoret att detta bör ligga i en av kommunens egna fastigheter. I dagsläget finns inga lämpliga lokaler för denna verksamhet varvid en investering krävs för att tillskapa arkivlokaler. Dessa kan samordnas med annan lämplig framtida fastighetsinvestering för att hitta synergier och reducering av framtida kostnader.

I ett första skede finns behov av inventarier till arkiv. Resterande behov planeras efter planperioden.

Stadsutveckling - utveckling av f.d. spårområde Väst kustbanan

När Varbergstunneln står klar kommer befintliga spår och järnvägsutrustning att rivas och Trafikverket lämnar över större delen av marken till kommunen. Idéstudien beräknas antas under 2023 för att sedan följas av flera förstudier. Förslaget i idéstudien omfattar bland annat ett grönstråk samt gång- och cykelväg utmed hela sträckan, två kortare bilvägar, igenfyllnad av Hästhagaberget samt områden utpekade för möjlig exploatering. I budget finns medel för kommande förstudie.

Stadsutveckling - stationsområde Värö

Under 2021 tecknades en avsiktsförklaring avseende Värö station mellan Trafikverket, Region Halland och Varbergs kommun. Avsiktsförklaringen innebär att parterna är överens om att genomföra projektet tillsammans och att kommunen kommer att finansiera projektet. Genomförandet av stationen kan ses som två delar. En del är medfinansiering av Trafikverkets spårarbeten och en del är kommunala investeringar i stationsområde, parkering och anslutningar. I dagsläget finns bara en grov uppskattning av vilket resursbehov det medför. Förstudien för den kommunala investeringen är slutförd och godkänd. Arbetet planeras vidare utifrån stationsläge B. Ännu finns ingen projektkalkyl men budgetmedel finns för förstudie och detaljplan, som är nästa skede.

Förskole- och grundskolenämnden

Löpande ram för mindre investeringar

Ram för mindre investeringar är en löpande investeringspost avsett för beräknat behov av inventarier och lokalanpassningar i verksamheten.

Trönningenäs förskola, inventarier

Beräknat behov av inventarier för fyra avdelningar.

Utemiljösatsningar

Det finns betydande behov av att utveckla utemiljöer inom förskola och grundskola. För att undvika att bygga om utemiljöerna från grunden, finns fortsatt behov av att årligen rusta upp ett antal utemiljöer. Utemiljöerna påverkas av ett ökat slitage på grund av ett ökande barn- och elevantal samt förskolornas arbete med mindre barngrupper.

Löpande satsningar inomhusmiljö, förskola och grundskola

Det finns ett stort behov av att byta ut uttjänta inventarier i befintliga förskolor och grundskolor. Satsningen behöver ske under flera år.

Om- och tillbyggnad Väröbackaskolan, inventarier

Beräknat behov av inventarier.

Håstensskolan, inventarier

Beräknat behov av inventarier.

Håstensskolan anpassad grundskola, inventarier

Beräknat behov av inventarier.

Tångabergsskolan, inventarier

Beräknat behov av inventarier.

Om- och tillbyggnad Trönningeskolan, inventarier

Beräknat behov av inventarier.

Bläshammars förskola, inventarier

Beräknat behov av inventarier.

Förskoleplatser Centrum, utökad kapacitet, omsorg på obekväma arbetstid

Det planeras för en ny enhet som bedöms vara färdig under senare delen av 2027. Budgetposten medger möjligheten att bevara samt eventuellt höja kvaliteten på nuvarande enhet.

Borgasgård förskola, inventarier

Beräknat behov av inventarier. Detaljplan för förskolan är klar och förstudien är godkänd. Med grund i givna planeringsförutsättningar för investeringsramar planeras genomförandet dock ske efter planperioden.

Limabacka förskola, inventarier

Beräknat behov av inventarier.

Trönninge förskola, inventarier

Beräknat behov av inventarier för förskola med plats för omsorg på obekvämt arbetstid. Förstudie och byggnation planeras att genomföras tillsammans med kommunens byggnation av särskilt boende.

Kapacitetshöjning Påskbergsskolan, inventarier

Beräknat behov av inventarier. Byggnationen beräknas färdigställas efter planperioden, därav planeras budget för inventarier efter planperioden.

Förskoleplatser Centrum

Behov av ytterligare förskoleplatser i centrumområdet då staden växer, flertalet äldre enheter står i behov av att ersättas eller renoveras och kompletteras med nya enheter.

Rolfstorp grundskola, tillbyggnad exklusive idrottshall

Rolfstorps skolverksamhet bedrivs delvis i tillfälligt förhyrda moduletableringar. De kommande åren behöver modulbyggnader ersättas med permanenta skolbyggnader. Inom ramen för kommunens prioriteringar bland investeringar föreslås Rolfstorps skola att senareläggas till perioden 2027-2029 och modulbyggnader bibehålls under tiden.

Grundskoleplatser upptagningsområde Mariedal/Almers

När den anpassade grundskolan flyttar ut behöver lokalerna iordningställas för grundskoleverksamhet vilket kommer att medföra vissa investeringar.

Grundskoleplatser upptagningsområde Bocksten

Bockstensskolan planeras att byggas ut med ca 300 elevplatser inför höstterminen 2028.

Grundskoleplatser upptagningsområde Bosgård

Från läsåret 2023/2024 bedrivs delar av Bosgårdsskolans skolverksamhet i tillfälliga lokaler. De kommande åren behöver investeringar i Bosgårdsskolan ske för att möta kommande elevunderlag i Tvååker med omnejd.

Grundskoleplatser upptagningsområde Hagaskolan

Hagaskolan har betydande underhållsbehov och i samband med underhåll möjliggör budgetposten viss kvalitets- och kapacitetshöjning.

Grundskoleplatser upptagningsområde Furuberg

Investeringarna i Furubergsskolan syftar till att iordningställa skolans lokaler till att bli en F-6 skola för maximalt 350 elever.

Grundskoleplatser upptagningsområde Bläshammar

Bläshammars skolverksamhet bedrivs delvis i tillfälligt förhyrda moduletableringar. Budgetposten möjliggör en översyn av skolans kapacitet när dessa avetableras efter att Tångsbergsskolan står klar.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Löpande ram för mindre investeringar

Ram för mindre investeringar avseende inventarier för att underhålla och anpassa verksamhetens arbets- och lärmiljöer.

Verksamhetsanpassning lokaler

Pågående projekt som avser moduletablering på områden Renen. Projektet beräknas färdigställas under 2024. När medel är förbrukade ersätts denna budgetpost av central budgetpost under kommunstyrelsens förvaltning.

Ny gymnasieskola

Behov av nya gymnasieplatser. Förstudie pågår och är ännu inte beslutad.

Socialnämnden

Löpande ram för mindre verksamhetsinvesteringar

Löpande investeringsbudget som återkommer varje år som ska användas till mindre investeringar inom socialnämndens ansvarsområde.

Kyla i särskilt boende

Förbättra inomhusklimatet genom åtgärder för att sänka temperaturen under varma perioder på särskilda boenden för äldre.

Ny gruppbostad Limabackavägen, inventarier

Beräknat behov av inventarier.

Särskilt boende Trönninge, inventarier

Beräknat behov av inventarier för nytt särskilt boende i Trönninge. Byggnation planeras att genomföras tillsammans med kommunens byggnation av förskola.

Servicebostäder, inventarier

Inventarier till nya servicebostäder.

Särskilt boende, Nordväst

Den demografiska utvecklingen medför allt fler äldre i Varbergs kommun och ett ökat behov av särskilda boendeplatser. Inventarier planeras efter planperioden.

Gruppbostad 12-enhet

För att möta den demografiska utvecklingen planeras två gruppboenden med sex platser vardera i slutet av planperioden.

Lokalanpassning hemtjänst Rolfstorp

Medel för att anpassa hemtjänstlokaler i Rolfstorp efter verksamhetens behov.

Lokalanpassning tillfälliga hemtjänstlokaler nordväst

Medel för att anpassa hemtjänstlokaler i område nordväst efter verksamhetens behov.

Lokalanpassning Skansliden

Medel för att anpassa förvärvade Skansliden efter verksamhetens behov.

Särskilt boende - kapacitetsökning i befintliga boenden

För att möta den demografiska utvecklingen planeras att tillskapa fler platser inom befintligt lokalbestånd.

Byggnadsnämnden

Löpande ram för verksamhetsinvesteringar

Ram anpassad för mindre verksamhetsinvesteringar som nämnden ansvarar för och fördelar.

Nytt system, kommunala lantmäteriet

Nytt handläggningsstöd för kommunala lantmäterimyndigheten. Förstudie genomförd av Lantmäteriet. Investering om maximalt 3 mnkr som fördelas på två år med start år 2025.

Hamn- och gatunämnden

Ombyggnad av korsningar och gator

Inom Varbergs kommun finns ett antal korsningar som är i behov av ombyggnad för att få bättre trafikflöde, ökad säkerhet för oskyddade trafikanter samt bättre miljö.

Projektet omfattar åtta korsningsåtgärder:

- Kattegattvägen-Södra vägen (klar)
- Träslösvägen-Österängsvägen (klar)
- Magasinsgatan-Sveagatan (klar)
- Västkustvägen-Strandbackavägen (klar)
- Österleden-Ölandsgatan
- Österleden-Träslösvägen
- Träslösvägen-Västkustvägen
- Rosenfredsgatan-Ringvägen

I projektet ingår även att bygga om och rusta upp ett antal gator i Varbergs tätort för att förbättra trafiksäkerheten och gestaltningen på gatorna. De aktuella gatorna är:

- Slottsgatan/Fästningsgatan/Platsgatan (färdigställs under 2023)
- Träslösvägen (Karlbergsvägen - Österleden) (färdigställs under 2023)
- Trädlyckevägen (Håstensgatan - Västkustvägen)
- Bandholtzgatan
- Kattegattsvägen

Löpande investeringar park/allmän plats

Löpande investeringar inom park/allmän plats är mindre investeringar gällande stadsdels/tätortslekplatser, mindre lekplatser, mötesplatser, motionsspår, ungdomshäng på landsbygd, trädförnyelse, mindre centrumåtgärder och tillgänglighetsåtgärder.

Utveckling av badplatser fas 2

Projektet syftar till att höja standarden och utföra punktinsatser av kommunens badplatser, i enlighet med badplatsriktlinjens intentioner. Utvecklingen av badplatserna fortsätter i en andra fas genom standardhöjning av ytterligare sex badplatser, samt mindre punktinsatser på flera badplatser. Detta för att förbättra tillgängligheten till badplatserna och skapa fler rekreativa värden. Det gynnar

kommunens kust- och strandliv som helhet men även olika aktiviteter kopplade till vatten.

Löpande trafikinvesteringar

Löpande trafikinvesteringar är mindre investeringar gällande gator, vägar och gång- och cykelvägar. Det kan till exempel vara beläggningsarbeten, kollektivtrafikåtgärder, trafikmiljöåtgärder, belysning eller cykelrelaterade investeringar.

Platsskapande insatser och attraktiv byggtid

Under stadsutvecklingsprojektens byggtid kommer centrala Varberg påverkas på ett sätt som kan uppfattas som negativt för boende och besökare. Projektet ska på strategiskt viktiga punkter i staden jobba platsskapande och vända något negativt till något spännande och positivt. Genom att skapa en stad som upplevs som attraktiv och spännande under byggtiden kan projektet samtidigt skapa nya rörelsemönster och vanor hos människor som kommer bidra till att den nya stadsdelen Västerport blir en självklar del av Varberg.

Societetsparkens upprustning

Projektet består dels av mindre punktinsatser som utfördes under 2021/2022, dels av en restaurering av parken som planeras utföras år 2026-2028. Societetsparken är en av Varbergs främsta parker med stor betydelse för identiteten som kurortsstad och med många aktiviteter. Samtidigt fungerar parken som en betydelsefull social plats i staden, och flertalet arrangemang och evenemang tar plats i parken under året.

Under åren har Societetsparken genomgått ett stort antal småskaliga renoveringar som tillsammans har resulterat i att parken har förlorat stora delar av sin historiska karaktär och identitet. Parken är idag sliten och har stora underhållsbehov vad gäller såväl ytskikt, växtmaterial med mera. Befintliga scenförutsättningar kan inte tillgodose dagens krav från artister när det gäller akustik och logistik.

Löpande ram för mindre verksamhetsinvesteringar

Ram för mindre verksamhetsinvesteringar under året.

Utformning av Lassabackadeponin

Projektets syfte är att i samband med sluttäckningen av Lassabackadeponiområdet skapa ett attraktivt rekreationsområde och utflyktsmål. Det är ett inkluderande projekt där alla människor ska kunna ta del av den gemensamma miljön samtidigt som ekologiska värden är centralt för projektets gestaltning.

Projektet bevarar, kompletterar och förstärker befintliga ekosystemtjänster som dagvattenhantering, pollinering och pedagogisk lek. Projektet tillskapar också nya ekosystemtjänster som biologisk mångfald i mångfaldsträdgården. Återstående delar är Kärven, det nya fågel- och utsiktstornet, samt Prins Julians lekplats med en separat budget som beskrivs längre ner.

Löpande arbetsmaskiner, parkavdelningen

Förvaltningen behöver löpande byta ut vissa av sina arbetsmaskiner till exempel gräsklippare, sopmaskiner och traktorer.

Löpande cykelinvesteringar

Projektets syfte är att skapa ett sammanbyggt och attraktivt cykelvägnät som Varbergs boende och besökare ska vilja cykla på och på så sätt minska de korta

bilresorna. Projektet är i hög utsträckning sammankopplat med den beslutade cykelplanen.

Servicebyggnad fästningsområdet

Projektet avser tillskapande av en byggnad med servicefunktioner kopplat till fästningsbadet och strandpromenaden i första hand men även till badhusviken och fästningsområdet i ett större perspektiv. I byggnaden ska det finnas toaletter och omklädningsmöjligheter.

Apelviken, etapp 1–3

Projekt för att skapa norra Europas ledande surfdestination, med möjlighet till rekreation över större delar av året samt med förbättrad kvalitet på vatten och med skydd av befintliga naturvärden.

Projektet omfattar utveckling av strandpromenaden med cykelbana, låg belysning, möblering och dagvattenhantering samt anläggande av surftorg med surfparkering. Vidare utvecklas strandpromenaden, parkeringslösningar och utformande med ökad trygghet och tillgänglighet.

Östra Hamnvägen, etapp 1–4

Utvecklingen av stationsområdet och Västerport kommer att kräva höjjusteringar av Östra Hamnvägen. Marken runt stationsområdet kommer att höjas vilket medför att anpassningar behöver göras på anslutande gator för att gatornas funktioner ska kunna bibehållas. Östra Hamnvägen ska även byggas om för att förändras från industrigata till stadsgata och skapa en ny entré till Varberg centrum.

Gatan byggs om etappvis för att följa utbyggnaden av stationsområdet och Västerport. Ombyggnationen av gatan är en förutsättning för färdigställandet av stationsområdet och Västerports genomförande för att hantera de höjdskillnader som uppstår och som är en följd av klimatanpassningen och hänsyn till framtida havsnivåer.

Korsning Getterövägen

Trafikanslutningen omfattar en ny cirkulationsplats mellan Östra Hamnvägen och Getterövägen. Denna lösning är reglerad i miljödombstol och detaljplan. Projektet beräknas färdigställas 2024.

Prins Julians lekplats

I samband med prins Julians dop överlämnades en gåva från länet. Dopgåvan var en lekplats som kommer placeras vid Naturum på Getterön. Lekplatsen kommer ha fågeltema där huvudattraktionen är en stor naturtrogen havsörn i trä. Projektet samfinansieras mellan Varbergs kommun och Länsstyrelsen i Halland.

Stadsnära skogar

De stadsnära skogarna behöver utvecklas så att de bättre kan stå emot klimatförändringar och ett ökat besöksstryck. I flera av de stadsnära skogarna i Varbergs centralort har många träd dött eller är döende. Med stor sannolikhet är orsaken att klimatet har blivit mer extremt med längre perioder av torka på sommaren, vilket har försvagat träden och blötare och mildare vintrar, vilket har gynnat skadeinsekter och svampsjukdomar hos några av de vanligaste träden.

Skogarna innehåller inte den artvariationen de skulle behöva för att öka motståndskraften mot klimatförändringarna. Vidare behöver de stadsnära skogarna skyddas mot nya exploateringar och rustas upp och kompletteras med utrustning så

att de kan ta emot och underlätta för fler besökare. I vissa skogar saknas till exempel tydliga skyltar och entréer och det är långt mellan sittplatserna

Skällinge räddningsstation, Skutevägen

Förlängning av Skutevägen i samband med att Räddningsstation byggs. Genomförande i enlighet med tidigare beslutad detaljplan.

Innerhamnen - Fästningsområdet

Projektet syftar till att skapa en ny mötesplats för allmänheten, på platsen där Fästningspiren möter Strandpromenaden.

Anslutningar omkring Varbergs station

Den framtida sträckningen av Västkustbanan genom Varberg påverkar det kommunala vägnätet och innebär att anpassningar behöver göras avseende till exempel höjder och sträckning. Detta gäller främst de vägar som ansluter till det framtida stationsområdet. En del av anpassningsutgifterna kommer att täckas av Trafikverkets projektmedel men merparten av anslutningarna kommer att finansieras av kommunen.

Västsvenska paketet, cykel – extern finansiering

Varbergs kommun har blivit beviljade medel från Västsvenska paketet för kvalitetshöjande åtgärder för cyklister i det nya stationsområdet. De kvalitetshöjande åtgärderna kommer bland annat att omfatta cykelgarage, självservicestation, cykelboxar, effektivare nyttjande av markparkering och större avstånd mellan cykelställen.

Stationsområde Varberg stad - extern finansiering

Trafikverket anlägger en tågtunnel med dubbelspår genom Varbergs stad för att öka kapaciteten, minska restiden och få bort spåret från markytan för en förbättrad miljö och undvika olyckor mm. För att fortsatt ha en levande stadskärna kommer stationen vara kvar i centrum. Det blir en knutpunkt med både tåg och buss strax norr om dagens järnvägsstation. Enligt avtal med Trafikverket överläts byggnation av stationsområde i Varberg stad till Varbergs kommun. Trafikverket står för finansieringen.

Belysning gång- och cykelväg Stråvalla (Löftaån-Lycketorp svägen), väg 845

Avser belysning längs gång- och cykelväg mellan Löftaskog och Frillesås. Belysningen är en kommunal investering medan utbyggnaden av gång- och cykelvägen är medfinansiering av statlig infrastruktur.

Masshanteringsstation

Syftet med projektet är att tillskapa och säkerställa ytor för kommunens masshantering och etablera en masshanteringsstation. På så sätt ges förutsättningar att arbeta ekonomiskt och hållbart med ett cirkulärt arbetssätt kring massor och material. Masshanteringsstationen ska kunna ta emot massor och material som kan förädlas och bli resurs i nya projekt. Stationen ska kunna ta emot massor och material från såväl verksamhet i egen regi som upphandlad verksamhet. Stationen bör även kunna ta emot massor och material från övriga delar av kommunkoncernen. Massor och material som inte kan återanvändas, med eller utan förädling, ska inte tas emot av anläggningen.

Infrastruktur, ny konstgräsplan samt utökad kapacitet grundskola Väröbacka

Investeringar i infrastruktur i samband med att kommunen utökar kapacitet på grundskolan i Väröbacka samt anlägger en ny konstgräsplan.

Gång- och cykelväg utmed Syllingevägen (Veddige-Värö), etapp 1

Expansion hos Södra, Deromes husfabrik och Ringhals genererar ett ökat trafikflöde på Syllingevägen av såväl arbetspendling som tung trafik och risken för cyklister och gående är påtaglig. Därför finns ett behov av att bygga en ny gång- och cykelbana mellan Veddige och Väröbacka.

Löpande infrastruktur, skolor och särskilda boenden

Avser löpande pott för investering i infrastruktur i samband med att kommunal service, exempelvis skolor, förskolor eller boenden, byggs ut.

Infrastruktur, Tångabergsskolan

Investeringar i infrastruktur i samband med att kommunen bygger en ny grundskola i Tångaberg.

Infrastruktur, Håstensskolan

Investeringar i infrastruktur i samband med att kommunen bygger en ny grundskola på Håsten.

Infrastruktur, Peder Skrivare skola

Investeringar i infrastruktur i samband med att kommunen bygger ut gymnasieskolan Peder Skrivares skola.

Infrastruktur, Limabacka förskola

Investeringar i infrastruktur i samband med att kommunen bygger en ny förskola i Limabacka.

Infrastruktur, Grundskoleplatser Centrum

Investeringar i infrastruktur i samband med att kommunen bygger nya grundskoleplatser i centrum.

Infrastruktur, Särskilt boende Nordväst

Investeringar i infrastruktur i samband med att kommunen bygger nytt särskilt boende i nordväst.

Reinvestering broar 2024-2027

Vart sjätte år görs en huvudinspektion av kommunens broar. Inspektionen söker efter eventuella skador vilket leder fram till ett paket av åtgärder som behöver genomföras för att säkerställa broarnas funktion och livslängd. En huvudinspektion gjordes under 2022 varpå åtgärder planeras under 2024-2027.

Ökad krontäckning

I linje med kommunfullmäktiges mål om att öka krontäckningsytan i tätorter tillförs hamn- och gatunämnden 2 mnkr årligen i investeringsmedel för trädplantering inom investeringsprojektet Stadsnära skogar.

Löpande hamninvesteringar

Löpande hamninvesteringar är investeringar som behövs för att underhålla och utveckla fritids- och fiskehamnarna i Varberg och Träslövsläge.

Kultur- och fritidsnämnden

Löpande ram för mindre verksamhetsinvesteringar

Ram för mindre verksamhetsinvesteringar som nämnden ansvarar för och fördelar.

Löpande konstnärlig gestaltning landsbygd och byggprojekt

De tidigare investeringsposterna för konstnärlig gestaltning landsbygd och i byggprojekt slås samman till ett löpande objekt med halverad ram mot tidigare förutsättningar. Kultur- och fritidsnämnden beslutar om var investeringar i konstnärlig gestaltning kan vara aktuellt.

Konstgräsplan med omklädning Väröbacka, inventarier

Utrustning för skötsel av konstgräsplan samt inventarier i tillbyggda omklädningsdel.

Håstensskolan idrottshallar, AV-utrustning och inventarier

AV-utrustning och inventarier i idrottshallarna för att skapa goda förutsättningar för skol- och föreningsidrott i anläggningen.

Tångåbergsskolan idrottshall, AV-utrustning och inventarier

AV-utrustning och inventarier i idrottshallarna för att skapa goda förutsättningar för skol- och föreningsidrott i anläggningen.

Maskinhall Övrevi IP, inventarier

I ny maskinhall behöver utrustning upphandlas och monteras för servicearbete och förvaring.

Rolfstorp grundskola tillbyggnad, kultur- och fritidsnämndens behov

Idrottshall och bibliotek är idag integrerade i skolbyggnaden. I samband med planerad utbyggnad av Rolfstorps grundskola behöver en översyn av övriga kommunala behov göras, exempelvis bibliotek och idrottshall.

Lokal för andra sporter i Varberg

I kommunen finns det föreningar som är inriktade på sporter som av olika anledningar inte är lämpade att utöva i kommunens idrottshallar (exempelvis ridsport och skytte). För att möta dessa föreningars behov kan det behövas satsningar.

Grundskoleplatser upptagningsområde Bosgård, kultur- och fritidsnämndens behov

Från läsåret 2023/2024 bedrivs delar av Bosgårdsskolans skolverksamhet i tillfälliga lokaler. De kommande åren behöver investeringar i Bosgårdsskolan ske för att möta kommande elevunderlag i Tvååker med omnejd. I samband med planerad utbyggnad av Bosgårdsskolan behöver en översyn av övriga kommunala behov göras, exempelvis bibliotek och idrottshall.

Wallstreet, konstutställning

Avser konstutställning i våra gemensamma stadsrum.

Servicenämnden

Löpande inventarier och IT

Nyttjas för samtliga löpande investeringar inom servicenämndens verksamhet förutom reinvesteringar i fastigheter och myndighetskrav.

Investeringsbudgeten nyttjas till:

- Investeringar i IT-infrastruktur för att upprätthålla ett stabilt nätverk i kommunens samtliga verksamheter och lokaler. IT-infrastruktur inkluderar även investeringar i brandvägg och datacenter. Investeringar i datacenter påverkar stabilitet och snabbhet i nätet.
- Inköp av datorer och mobiler för uthyrning till köpande förvaltningar
- Inköp av inventarier till kök och matsalar samt till inköp av maskiner inom lokalvården så som tvättmaskiner och städmaskiner.
- Utökad infrastruktur laddstolpar - för att bemöta verksamheternas behov av laddplatser i och med det ökade antalet elbilar inom kommunen. Nyttjas även för utbyte av gamla stolpar eller nya stolpar när verksamheter byter lokaler inom kommunen.
- Verksamhetsutveckling av verksamheterna inom servicenämnden med syfte att förvaltningen ska kunna anpassa verksamheten för att tillgodose köpande förvaltningars krav i samband med nya tjänster och önskemål. Detta kan till exempel gälla inköp av utrustning som enligt regelverk inte får tas som engångskostnad på driftbudgeten.

Löpande myndighetskrav fastighet

Har som syfte att tillgodose krav på åtgärder i kommunens fastigheter för att uppfylla lagar, förordningar och allmänna råd. Servicenämnden kan ta beslut om upp till en miljon kronor per åtgärd. Investeringen är betydelsefull för att snabbt kunna tillmötesgå krav på åtgärder.

Löpande reinvesteringar fastighet (inklusive energieffektivisering fastighet)

Planerat underhåll av kommunens fastigheter samt energieffektiviseringsåtgärder. Veddige simhall, Varbergs teater och Lindgårdens särskilda boende är exempel på stora reinvesteringsprojekt som kommer att prioriteras under perioden 2024-2028.

Stadshus C - Inventarier och IT

Uppskattat behov för inköp av inventarier för ombyggnad av Stadshus C. Inventarier inklusive IT-utrustning för kontorslokaler, konferensrum samt gemensamma utrymmen. Under år 2023 har vissa inventarier behövt köpas in för att iordningställa de evakueringslokaler som verksamheterna flyttar in i. Dessa inventarier kommer sedan nyttjas i Stadshus C.

Kommunfullmäktigesalen - Inventarier och IT

Del av renovering av Stadshus C. Nya inventarier och ny teknik.

Övriga investeringar

Löpande markförvärv

Investeringsbudgeten för markförvärv används för löpande inköp av mark som i längden ska säkra kommunens markinnehav för framtida planläggning.

Medfinansiering

Under planperioden kommer Varbergs kommun att medfinansiera anläggningar som byggs och ägs av Trafikverket. Anläggningarna ingår inte i kommunens investeringsplan men specificeras ändå här för att tydliggöra att medel behöver avsättas.

Norra stationsbron

Norra stationsbron planeras att gå över järnvägstråget mellan Birger Svensson väg och Östra Hamnvägen strax norr om den framtida stationen. Den behövs bland annat för att minimera och avlasta trafiken i stationsområdet och utanför stationsbyggnaden. Bron kommer att vila på trådkanten och behöver anläggas i samband med byggnationen av den övriga järnvägsanläggningen.

Värö station

Varbergs kommun, Trafikverket och Region Halland arbetar tillsammans i samverkan med projektet Värö station. Varbergs kommun kommer att finansiera projektet. Finansieringen av stationen kan ses som två delar. Utöver den kommunala investeringen i stationsområdet finns medfinansiering av Trafikverkets anläggning med plattformar och övergångsbro. I dagsläget finns bara en grov uppskattning av vilket resursbehov det medför. Budgetmedel finns avsatta 2024 för framtagna av järnvägsplan och systemhandling, vilket är nästkommande fas.

Gång- och cykelväg, Veddige-Derome

Gång- och cykelväg mellan Veddige och Derome längs med statlig väg. Kommunen kommer att medfinansiera projektet.

Gång- och cykelväg Stråvalla (Löftaån-Lycketorpsvägen), väg 845

Gång- och cykelväg mellan Löftaskog och Frillesås längs med statlig väg. Kommunen kommer att medfinansiera projektet.

Investeringsplan per bolag

Investeringsplanen visar bolagskoncernens pågående och planerade investeringar, sorterade under respektive bolag.

Investeringsbudget koncern, mnkr, Projekt	Utfall 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Totalt 2024– 2028
Varbergs Bostads AB	218,5	236	190	233,5	398	464	529	251	1 875,5
Varberg Energikoncernen AB	148,9	261	219,5	213,5	198,1	207,3	207,4	132,1	958,4
Varbergs Fastighets AB	94,4	207,7	166,1	137,7	235,6	428,2	155	85	1 041,5
Hallands Hamnar Varberg AB	35,4	436	436	226	25	50	50	50	401
Varberg Vatten AB	296,7	384,4	384,3	364,7	337,7	327,9	234,6	194,2	1 459,1
Koncernen totalt	793,9	1 525,1	1 395,9	1 175,4	1 194,4	1 477,4	1 176	712,3	5 735,5

Varbergs Bostads AB

Investeringsbudget, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Nyproduktion	109,0	297,0	363,0	428,0	150,0
Renovering och underhåll	121,5	100,0	100,0	100,0	100,0
Investeringar maskiner och inventarier	3,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Summa	233,5	398,0	464,0	529,0	251,0

Varberg Energikoncernen AB

Investeringsbudget, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Elnät	30,0	34,0	30,5	29,0	29,0
Belysning	2,9	3,3	3,7	3,7	3,7
Energimarknad	59,9	64,5	59,5	64,0	42,7
Fjärrvärme	91,7	72,6	61,9	84,4	39,1
Gasnät	0,7	0,3	0,3	0,3	0,1
Gemensamma anläggningar	13,0	8,1	8,1	12,6	8,1
IT	15,4	15,4	43,4	13,4	9,4
Summa	213,6	198,2	207,4	207,4	132,1

Varbergs Fastighets AB

Investeringsbudget, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Parkering	0,6	5,6	1,2	120,0	0,0
Hotell, restaurang, nöje	23,1	60,0	25,0	0,0	0,0
Kontor	85,2	46,0	350,0	0,0	0,0
Skola	3,7	50,0	18,0	0,0	0,0
Övrigt	25,1	74,0	34,0	35,0	85,0
Summa	137,7	235,6	428,2	155,0	85,0

Hallands Hamnar Varberg AB

Investeringsbudget, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Ny- och återinvestering	25,0	25,0	50,0	50,0	50,0
Hamnprojekt	201,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	226,0	25,0	50,0	50,0	50,0

Varberg Vatten AB

Investeringsbudget, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Vatten	3,7	7,4	2,0	3,0	2,5
Avlopp	41,3	68,6	74,4	48,0	1,6
Mindre reningsverk	1,0	1,0	10,0	10,0	1,0
Avloppspumpstationer	4,7	11,9	0,0	0,0	2,0
Avloppspumpar	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5
Omvandlingsområden	37,6	71,7	28,4	19,2	42,7
Exploateringar	2,7	31,2	63,4	69,4	73,3
Större projekt	246,7	114,4	118,2	53,4	39,5
Reinvestering ledningsnät	20,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Servisledning	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Ledningsrätter	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Återvinning och avfall	0,8	0,3	0,3	0,3	0,3
Summa	364,7	337,7	327,9	234,6	194,2

Exploateringar

Sammanfattande beskrivning

Kommunens exploateringsverksamhet handlar om att anskaffa, utveckla och iordningställa mark på platser där människor ska kunna bo och bedriva verksamhet.

I exploateringsbudgeten ingår både områden som ägs av kommunen och områden som ägs av privata exploatörer. Privatägda tomter ingår när kommunen enligt tecknade avtal och mot betalning har tagit fram planer, och i en del fall anlägger vägar och grönytor. Vid en exploatering omvandlas råmark till områden för bostäder eller verksamhet. Det medför investeringar i infrastruktur för såväl VA- och energiförsörjning som allmän plats, det vill säga gator, cykelvägar och grönområden. Den primärkommunala budgeten omfattar enbart investeringar i allmän plats eftersom VA-kollektiv eller energiöverföring ägs och sker via bolag.

Om kommunen äger markområdet som exploateras, kommer kvartersmarken att anvisas till byggherrar (exploatörer) eller säljas som småhustomter. Försäljningen genererar då intäkter till kommunen. Om markområdet i stället ägs av privat exploatör kommer denne att sälja kvartersmarken. Allmän plats kan anläggas av kommunen mot ersättning från exploatören, eller anläggas av exploatören enligt kommunala anvisningar. Den exploateringsersättning som kommunen erhåller behandlas som en intäkt i kommunens resultat när anläggningarna är färdigställda.

Kommunens hamn- och gatuförvaltning övertar ofta ansvaret för drift och skötsel av nyanlagd allmän plats, det gäller såväl för kommunal mark som när en privat exploatör äger marken.

Anläggningarna kommer även att generera kapitalkostnader i form av avskrivningar och ränta under sin nyttjandetid.

Exploateringsbudget 2024-2028

Exploateringsverksamheten förväntas fortsatt ha en betydande påverkan på den kommunala budgeten. Det råder osäkerhet kring när de olika projekten ger resultatpåverkan. Ett överklagande eller en förändring i efterfrågan kan fördröja genomförandet av ett projekt och framtida försäljningar eller debiteringar med flera år. Likväl är det viktigt att arbeta med en långsiktig exploateringsplan.

Exploateringsplanen för åren 2024- 2028 är gjord efter de förutsättningar som nu är kända. Med rådande omvärldsläge syns redan en stigande prisbild för kommunens projekt. Det kommer påverka exploateringskalkylerna framöver och kan få påverkan på genomförandetiden av projekten.

De största förändringarna som har skett sedan budget 2023 är tidsförskjutningar av projekt framåt i tiden samt att några nya kalkyler har tagits fram för områden i Östra Träslövsläge/Gamla Köpstad och Stråvalla. Detta medför en stor positiv effekt på resultatet 2026 och även 2027, jämfört med tidigare budget.

Mark- och miljödomstolen har upphävt detaljplanen för Västerport etapp 1. Kommunen har överklagat domen. Resultat och tidplan är osäker och kan se olika ut beroende av Mark- och miljööverdomstolens utfall samt hur man senare väljer att gå vidare i projektet. Budgetunderlaget utgår från tidigare kända förutsättningar och samtliga resultateffekter för Västerport är flyttade till 2027 och därefter.

Under åren 2024-2028 beräknas kommunal markanvisning och tomtförsäljning inbringa en nettointäkt på drygt 180 mnkr. De enskilt största projekten är verksamhetsområde Holmagärde och Östra Kvarnagården där den tidsmässiga fördelningen av intäkterna är beroende av efterfrågan på verksamhetsmark. De största projekten inom bostadsområden är Västerport och första detaljplanen i Östra Träslövsläge/Gamla Köpstad (Tvååkers-Ås 2:3 m.fl.).

Under planperioden beräknas även kommunen kunna debitera drygt 180 mnkr i exploateringsersättning. Dessutom beräknas kommunen ta över allmän plats som byggts av extern exploatör till ett värde av 50 mnkr. Detta avser allmän plats i Pilgatan etapp 3 samt Trönningenäs.

De kostnader som kommer att lyftas direkt under planperioden avser främst restvärdesavskrivning på kajen och andra bedömda inlösenkostnader inom exploateringsverksamheten. Dessa kostnader uppstår när hamnverksamheten flyttar till den nya Farehamnen och platsen börjar exploateras för bostäder.

Samtidigt medför exploateringsverksamheten under den här tiden att anläggningar i form av allmän plats kommer tillföras till kommunens balansräkning till ett totalt värde av drygt 470 mnkr. De största delarna avser gator kring nya stationsområdet, Stråvalla, Träslövsläge/Gamla Köpstad, Blåshammar, Trönningenäs samt Östra Kvarnagården. Dessa anläggningar kommer att öka avskrivningarna med ca 13 mnkr. Skötsel och drift av dessa anläggningar beräknas medföra en ökad driftkostnad med ca 12 mnkr. Parkeringshus/garage i kvarter Falkenbäck kommer öka hyreskostnaderna med ca 4,5 mnkr.

Nedan redovisas exploateringsbudgeten som helhet samt specificerat för de större objekten. Objekt som har en mindre påverkan under planperioden summeras längst ned i tabellen. Detta avser främst objekt som avslutas tidigt under planperioden.

Exploateringar 2024-2028 mnkr	Total kalkyl	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
11200 Västerport Övergripande						
Kassaflöde	-	-	9,0	-	-	-
Investeringar	-	-	-	-	-	-
Nettoresultatpåverkan	-	-	-	-	-	-
11210 Västerport etapp 1						
Kassaflöde	84,2	-5,5	-5,5	-25,0	-27,7	2,4
Investeringar	130,5	-	-	-	-	60,0
Nettoresultatpåverkan	214,7	-	-8,0	-	27,5	12,6
11220 Västerport etapp 2						
Kassaflöde	226,1	-0,1	-0,1	-1,5	-8,6	-23,1
Investeringar	415,0	-	-	-	-	-
Nettoresultatpåverkan	641,1	-32,0	-	-	-	-
11240 Norra Västerport C						
Kassaflöde	-1,2	-	-	-	-	-
Investeringar	-	-	-	-	-	-
Nettoresultatpåverkan	-1,2	-	-	-	-	-
11250 Värö utvecklingsområde						
Kassaflöde	-2,2	-0,5	-0,5	-	-	-

Exploateringar 2024-2028 mnkr	Total kalkyl	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Investeringar	-	-	-	-	-	-
Nettoresultatpåverkan	-2,2	-	-	-	-	-
11500 Anslutningar stationsområdet						
Kassaflöde	-9,9	0,0	0,0	-13,8	-4,6	0,1
Investeringar	30,7	-	30,7	-0,7	-0,7	-0,7
Nettoresultatpåverkan	20,8	-	2,9	3,0	3,0	3,0
11505 Omgestaltung Birger Svenssons väg						
Kassaflöde	-20,8	-	-8,9	-8,9	-6,8	-
Investeringar	25,9	-	-	-	-	25,9
Nettoresultatpåverkan	5,1	-	-	-	5,2	-0,8
11506 Norra vägen						
Kassaflöde	0,1	-	-5,6	2,8	-	-
Investeringar	5,6	-	-	5,6	-0,1	-0,1
Nettoresultatpåverkan	5,7	-	-	5,7	-	-
11509 Kv. Falkenbäck						
Kassaflöde	20,4	-4,0	-	-	-	-
Investeringar	4,0	-	4,0	-0,1	-0,1	-0,1
Nettoresultatpåverkan	24,4	-	-	-	-	-
11516 Kv. Ekorren						
Kassaflöde	-0,1	-1,5	-2,7	4,4	-	-
Investeringar	4,4	-	-	4,4	-0,1	-0,1
Nettoresultatpåverkan	4,2	-	-	4,2	-	-
11534 Postmästen 14, 16						
Kassaflöde	0,4	-2,0	-2,0	-	-	-
Investeringar	6,9	-	6,9	-0,2	-0,2	-0,2
Nettoresultatpåverkan	6,9	6,9	-	-	-	-
11536 Adjunkten 6						
Kassaflöde	6,2	-5,1	0,3	12,9	-	-
Investeringar	16,8	-	-	-	16,8	-0,4
Nettoresultatpåverkan	23,0	10,0	0,3	12,0	-	-
11537 Rektorn 1 m fl						
Kassaflöde	2,2	0,4	-	-	-	-
Investeringar	3,1	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoresultatpåverkan	5,2	3,3	-	-	-	-
11541 Stocken 2:4						
Kassaflöde	-	-	-17,1	-	17,1	-
Investeringar	34,1	-	-	-	34,1	-0,9
Nettoresultatpåverkan	34,1	-	-	17,0	17,0	-
11549 Tärnan 8 m fl						
Kassaflöde	14,6	0,1	-	-	-	-
Investeringar	4,1	4,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Nettoresultatpåverkan	18,7	2,0	-	-	-	-
11555 Östra Träslöv						

Exploateringar 2024-2028 mnkr	Total kalkyl	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kassaflöde	-33,3	-	-	-	-	-
Investeringar	29,4	-	-	-	-	-
Nettoresultatpåverkan	-3,9	-	-	-	-	-
11565 Kv. Alunskiffen						
Kassaflöde	19,4	-3,7	-	-	-	-
Investeringar	14,1	6,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Nettoresultatpåverkan	33,5	-	-	-	-	-
11572 Nygård 1:16						
Kassaflöde	-6,9	0,0	0,0	-3,4	-3,4	-
Investeringar	13,6	-	-	-	-	13,6
Nettoresultatpåverkan	6,7	-	-	3,3	3,3	-
11580 Breared Jonstaka						
Kassaflöde	-3,9	-0,5	-0,5	-2,0	-2,0	-
Investeringar	-	-	-	-	-	-
Nettoresultatpåverkan	-3,9	-	-	-	-	-
11593 Ö Träslövsläge/Gamla Köpstad						
Kassaflöde	-43,6	-2,0	-1,5	-0,5	-0,5	24,5
Investeringar	384,6	-	-	-	-	-
Nettoresultatpåverkan	358,4	-	-	-	-	23,1
11659 Tvååkers-Ås 2:3						
Kassaflöde	36,5	0,0	0,0	36,5	-	-
Investeringar	23,9	-	-	-	23,9	-0,6
Nettoresultatpåverkan	60,4	-	11,9	48,4	-	-
11702 Södra Trönninge Planområde						
Kassaflöde	-428,7	5,5	0,3	-1,2	-1,5	-100,8
Investeringar	381,1	-	-	-	-	-
Nettoresultatpåverkan	-47,7	6,3	0,7	-	-	-
11703 Bläshammar översikt						
Kassaflöde	-1,7	-	4,9	4,0	-9,6	1,3
Investeringar	21,4	-	-	21,4	-0,5	-0,5
Nettoresultatpåverkan	19,7	-	3,4	3,4	3,4	3,4
11704 Trönningenäs inre delen (planprogram)						
Kassaflöde	-	-2,9	7,5	-3,4	6,1	-
Investeringar	46,6	-	-	32,6	-0,8	-0,8
Nettoresultatpåverkan	46,6	5,9	9,5	-	6,1	-
11706 Pilgatan etapp 3						
Kassaflöde	-0,4	0,0	-	-	-	-
Investeringar	21,0	21,0	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Nettoresultatpåverkan	20,6	20,5	-	-	-	-
11720 Bläshammar etapp 3						
Kassaflöde	-6,1	-	-4,5	-1,1	-	-
Investeringar	-	-	-	-	-	-
Nettoresultatpåverkan	-6,1	-	-	-6,1	-	-

Exploateringar 2024-2028 mnkr	Total kalkyl	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
11722 Trönningenäs B						
Kassaflöde	-	-5,0	-5,0	11,0	-24,0	23,8
Investeringar	56,2	-	-	-	56,2	-1,4
Nettoresultatpåverkan	56,2	-	-	35,7	-	24,6
11726 Trönningenäs Fyrstrandsbyn						
Kassaflöde	-3,3	-	-	-	-	-
Investeringar	31,6	-	29,0	-0,8	-0,8	-0,8
Nettoresultatpåverkan	28,3	-	28,3	-	-	-
11742 Göingegården E1						
Kassaflöde	-0,8	-0,8	-10,0	-0,3	2,0	-
Investeringar	24,1	-	-	-	-	24,1
Nettoresultatpåverkan	23,3	-	-	11,7	11,7	-
11806 Bua Hamnplan						
Kassaflöde	-17,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Investeringar	17,3	-	-	-	-	-
Nettoresultatpåverkan	0,2	-	-	-	-0,1	-
11824 Dp Stråvalla-Löftaskog						
Kassaflöde	-8,2	-1,1	-1,0	-	-	-
Investeringar	6,5	-	-	6,5	-	0,0
Nettoresultatpåverkan	-1,7	-0,6	-	-	-	-
11904 Östra Kvarnagården						
Kassaflöde	-0,3	-17,2	-4,4	-0,5	15,7	3,3
Investeringar	22,5	-	18,0	4,0	-0,4	-0,4
Nettoresultatpåverkan	22,1	1,0	-	-	10,9	2,3
11913 Holmagärde Östra						
Kassaflöde	34,2	7,5	36,4	19,5	-	-
Investeringar	67,1	3,5	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Nettoresultatpåverkan	101,3	9,5	30,8	15,4	-	-
11919 Cirkulation Norra stadsdelen						
Kassaflöde	-13,4	-0,5	-0,2	-10,8	-10,8	10,8
Investeringar	23,6	-	-	-	-	23,6
Nettoresultatpåverkan	10,2	-	-	-	-	10,2
11946 Himle Verksamhetsområde						
Kassaflöde	-89,4	-1,0	-1,0	-1,0	-5,0	-
Investeringar	462,4	-	-	-	-	-
Nettoresultatpåverkan	373,1	-	-	-	-	-
11970 Varberg Nord						
Kassaflöde	4,2	-0,1	-0,5	-5,0	-10,0	-20,0
Investeringar	54,6	-	-	-	-	-
Nettoresultatpåverkan	58,7	-	-	-	-	-
Övriga mindre exploateringar under planperioden						
Kassaflöde	-16,0	-6,3	3,1	3,2	0,5	0,5
Investeringar	72,7	4,6	3,3	3,2	4,1	-0,7

Exploateringar 2024-2028 mnkr	Total kalkyl	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Nettoresultatpåverkan	56,8	5,4	7,2	1,7	0,1	0,1
Total						
Kassaflöde	-259,0	-46,0	-10,0	16,0	-73,0	-77,0
Investeringar	2455,0	42,0	91,0	75,0	130,0	138,0
Varav verksamhetsmark	630,0	4,0	18,0	4,0	-1,0	23,0
Nettoresultatpåverkan	2213,0	38,0	87,0	155,0	88,0	79,0